

Uppföljning av riksrevisionsreformen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas riksdagsstyrelsens framställning Uppföljning av riksrevisionsreformen (2009/10:RS4), där det föreslås ändringar i regeringsformen och i riksdagsordningens huvudbestämmelser. Där föreslås också ändringar i riksdagsordningens tillägsbestämmelser, lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, lagen (1996:1059) om statsbudgeten, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m., lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen och i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen.

De av riksdagsstyrelsen föreslagna ändringarna innebär bl.a. att en entydig besluts- och hanteringsordning skapas för Riksrevisionens effektivitetsgranskningar för att åstadkomma ökad tydlighet och transparens. Riksrevisionen, som är en myndighet under riksdagen, ska lämna sina effektivitetsgranskningar direkt till riksdagen som svarar för att de lämnas vidare till regeringen för yttrande. Regeringen ska enligt förslaget senast inom tre månader redogöra för riksdagen för vilka åtgärder man vidtagit eller ämnar vidta med anledning av en granskningsrapport. Redogörelsen ska i regel lämnas i en särskild skrivelse för varje effektivitetsgranskning.

Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att styrelsen vid Riksrevisionen avskaffas i sin nuvarande form och ersätts med Riksrevisionens parlamentariska råd. Rådets uppgift blir att ge riksdagen insyn i Riksrevisionens verksamhet samt att fungera som ett samrådsorgan mellan riksdagen och revisorerna. Rådet får inga beslutande uppgifter. Det väljs av riksdagen och består av en representant för varje partigrupp i riksdagen.

Den av revisorerna som ska svara för den administrativa ledningen föreslår riksdagsstyrelsen ska få ett utökat ansvar och benämnas riksrevisor med administrativt ansvar. Det utökade ansvaret innebär att beslutanderätten över verksamhetens organisation, arbetsordning, ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter samt myndighetens anslagsframställning förs över till riksrevisorn med administrativt ansvar, som således blir ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Inom sina granskningsområden och i de enskilda granskningsärendena ska riksrevisorerna

även fortsättningsvis besluta var för sig. Av framställningen följer att riksrevisorerna även fortsättningsvis beslutar gemensamt om fördelningen av granskningsområden mellan sig och om den årliga rapporten.

Riksdagsstyrelsen föreslår att effektivitetsrevisionens inriktning förtydligas i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Bedömningen av huruvida Riksrevisionens internationella utvecklings-samarbete är i linje med svenska prioriteringar bör enligt riksdagsstyrelsen förslag göras av Riksrevisionen efter samråd med Sida.

Årsredovisning för staten ska enligt riksdagsstyrelsens förslag lämnas till riksdagen senast den 15 april, och Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen föreslås lämnas direkt till finansutskottet. Regeringen ska en gång per år, i Årsredovisning för staten, återkomma till riksdagen med en summering av de åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningar som regeringen aviserat i skrivelser till riksdagen och redovisa om och hur dessa åtgärder har genomförts. Om möjligt bör även en bedömning göras av resultatet av regeringens åtgärder.

När det gäller hanteringen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar välkomnar konstitutionsutskottet riksdagsstyrelsens förslag att riksrevisorerna ska lämna sina granskningsrapporter avseende effektivitetsrevisionen direkt till riksdagen och att regeringen inom några månader i en skrivelse till riksdagen ska redovisa vilka åtgärder man vidtagit eller planerar att vidta med anledning av granskningen, varefter riksdagen tar ställning till om de redovisade åtgärderna är tillräckliga. Utskottet föreslår dock att tidsgränsen för skrivelserna förlängs till fyra månader, juli och augusti månader oräknade, för att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser. Vidare föreslår utskottet en delvis annorlunda reglering än riksdagsstyrelsen. Utskottet avstyrker motioner om inrättande av ett särskilt revisionsutskott.

Vidare ser utskottet positivt på att Riksrevisionens styrelse ersätts med ett parlamentariskt råd, som ska verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet men inte får några beslutande uppgifter. Utskottet anser dock att inte att det är nödvändigt att rådet regleras i grundlag, utan detta bör endast regleras i riksdagsordningen och instruktionen för Riksrevisionen.

Utskottet välkomnar även den föreslagna ordningen med en riksrevisor med administrativt ansvar som är ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Vidare instämmer utskottet i vad riksdagsstyrelsen uttalat om att det vore en fördel om alltför täta skiften på denna post kunde undvikas.

Beträffande effektivitetsrevisionens inriktning välkomnar utskottet riksdagsstyrelsens förslag och anser, liksom finansutskottet, att förtydligandet i revisionslagens inriktningsparagraf inte innebär en insnävning utan snarare en betoning av att effektivitetsrevisionen inte bör snävas in mot granskning av regelferlevnad.

Vidare välkomnar utskottet riksdagsstyrelsens förslag att bedömningen av huruvida inriktningen av Riksrevisionens internationella utvecklingsarbete är i linje med svenska prioriteringar ska göras efter samråd med Sida och att Riksrevisionens årliga rapport endast ska lämnas till riksdagen. Utskottet ställer sig slutligen positivt till att Årsredovisning för staten ska lämnas senast den 15 april och bl.a. innehålla en samlad redovisning av de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisning bör dock enligt utskottet även fortsättningsvis lämnas till riksdagen.

Utskottet föreslår att de föreslagna ändringarna i riksdagsordningens huvudbestämmelser ska antas som vilande. Förslaget till ändring i regeringsformen behandlas av samordningstekniska skäl i utskottets betänkande 2009/10:KU19.

De föreslagna ändringarna i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser, lagen om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, lagen om statsbudgeten, lagen om revision av statlig verksamhet m.m., lagen med instruktion för Riksrevisionen och lagen med instruktion för riksdagsförvaltningen har sådant samband med förslaget till ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser att de enligt utskottet bör antas först i samband med att riksdagen antar förslaget om ändring i riksdagsordningens huvudbestämmelser. Utskottet föreslår därför att de behandlas vid 2010/11 års riksmöte. Tre motionsyrkanden har sådant samband med förslaget till ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. att även dessa enligt utskottet bör behandlas vid 2010/11 års riksmöte.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Bakgrund	7
Framställningens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	10
Hanteringen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar	10
Riksrevisionens styrelse	18
Myndighetens ledning	22
Effektivitetsrevisionens inriktning	24
Riksrevisionens internationella verksamhet	29
Riksrevisionens årliga rapport	30
Hantering av Årsredovisning för staten	34
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	38
Framställningen	38
Följdmotionerna	38
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	39
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	57
<i>Bilaga 4</i>	
Finansutskottets yttrande	76

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Hanteringen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar**

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:K6 och 2009/10:K7 i denna del.

2. **Riksdagsordningens huvudbestämmelser**

Riksdagen antar som vilande utskottets i bilaga 3 intagna förslag till lag om ändring i riksdagsordningen såvitt avser huvudbestämmelserna och rubrikerna närmast före två av huvudbestämmelserna. Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2009/10:RS4 punkt 2 i denna del.

3. **Lagförslagen i övrigt m.m.**

Riksdagen beslutar att till 2010/11 års riksmöte skjuta upp dels behandlingen av riksdagsstyrelsens förslag till

a) lag om ändring i riksdagsordningen, såvitt avser tilläggsbestämmelserna,

b) lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,

c) lag om ändring i lagen (1996:1059) om statsbudgeten,

d) lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.,

e) lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen och

f) lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen,

dels behandlingen av motionerna 2009/10:K5, 2009/10:K7 (delvis) och 2009/10:K8.

4. **Utredning**

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad utskottet anför om att riksdagsstyrelsen bör låta utreda vissa frågor om Riksrevisionens granskningsrapporter.

Stockholm den 18 maj 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Morgan Johansson (s), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Marianne Watz (m) och Birgitta Sellén (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I framställningen föreslås ändringar i regeringsformen och i riksdagsordningens huvudbestämmelser. Vidare föreslås ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser, i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, lagen (1996:1059) om statsbudgeteten, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m., lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen och i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen.

Följdmotioner har väckts med anledning av några av förslagen om ändringar i lagen om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen med instruktion för Riksrevisionen.

Samtliga lagförslag i framställningen finns i *bilaga 2*.

Utskottet har inhämtat yttrande från finansutskottet, *bilaga 4*.

Utskottets lagförslag finns i *bilaga 3*.

Bakgrund

Riksdagsstyrelsen beslutade den 18 april 2007 att tillkalla en parlamentarisk utredning med uppdrag att följa upp reformeringen av den statliga revisionen som genomfördes 2003. Riksdagsstyrelsen mottog Riksrevisionsutredningens delbetänkande 2008/09:URF1 Uppföljning av Riksrevisionsreformen och slutbetänkande 2008/09:URF3 Uppföljning av Riksrevisionsreformen II i november 2008 respektive maj 2009. Styrelsen har remissbehandlat betänkandena. Vidare har riksrevisorerna Eva Lindström och Claes Norgren redovisat synpunkter på betänkandena vid riksdagsstyrelsens sammanträde den 23 september 2009.

Framställningens huvudsakliga innehåll

I framställningen (2009/10:RS4) ställer sig riksdagsstyrelsen bakom förslagen i Riksrevisionsutredningens båda betänkanden 2008/09:URF1 Uppföljning av Riksrevisionsreformen (Riksrevisionens styrelse, ledning och hanteringen av effektivitetsgranskningar) och 2008/09:URF3 Uppföljning av Riksrevisionsreformen II (Effektivitetsrevisionen, den årliga revisionen och den internationella verksamheten).

Utredningens förslag i betänkande 2008/09:URF1 innehåller följande huvudpunkter.

- En entydig besluts- och hanteringsordning bör skapas för Riksrevisionens effektivitetsgranskningar för att åstadkomma ökad tydlighet och transparens. Därför bör riksdagen och utskotten ges huvudansvaret för att ta ställning till dessa granskningar.
- Riksrevisionen, som är en myndighet under riksdagen, bör lämna sina effektivitetsgranskningar direkt till riksdagen som svarar för att de lämnas vidare till regeringen för yttrande.
- Regeringen ska senast inom tre månader lämna en redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder man vidtagit eller ämnar vidta med anledning av en granskningsrapport. Redogörelsen ska lämnas i en särskild skrivelse för varje effektivitetsgranskning.
- Styrelsen vid Riksrevisionen avskaffas i sin nuvarande form och ersätts med ett insynsråd kallat Riksrevisionens parlamentariska råd. Rådets uppgift blir att ge riksdagen insyn i Riksrevisionens verksamhet och att fungera som ett samrådsorgan mellan riksdagen och riksrevisorerna. Rådet får inga beslutande uppgifter. Det väljs av riksdagen och består av en representant för varje partigrupp i riksdagen.
- Den av riksrevisorerna som ska svara för den administrativa ledningen bör få ett utökat administrativt ansvar och benämnas riksrevisor med administrativt ansvar. Det utökade ansvaret innebär att beslutanderätten över verksamhetens organisation, arbetsordning, ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter samt myndighetens anslagsframställning förs över till riksrevisorn med administrativt ansvar. Denna riksrevisor blir således ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Inom sina granskningsområden och i de enskilda granskningsärendena ska riksrevisorerna även fortsättningsvis besluta var för sig.

Utredningens förslag i betänkande 2008/09:URF3 innehåller följande huvudpunkter.

- Effektivitetsrevisionens inriktning förtydligas i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet. Effektivitetsrevisionens huvudinriktning ska vara granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Riksrevisionen bör även kunna lämna förslag om alternativa åtgärder för att uppnå målen för den granskade verksamheten, t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller förslag till omfördelning av resurser eller verksamheter mellan myndigheter.
- Utredningen lägger inga förslag till förändringar när det gäller den årliga revisionen utan anser att myndigheterna även i framtiden bör betala för sin revision.
- Den nuvarande ordningen med ett särskilt anslag för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bör behållas, men kraven på samordning med det svenska utvecklingssamarbetet i övrigt och särredovis-

ning av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Bedömningen av huruvida utvecklingssamarbetets inriktning är i linje med svenska prioriteringar bör göras av Riksrevisionen efter samråd med Sida.

- Erfarenheterna av det vetenskapliga rådets verksamhet är i huvudsak positiva. Rådets verksamhet bör dock regelbundet följas upp, och resultatet av dess diskussioner och verksamhet bör bli mer lättillgängligt och spridas på ett systematiskt sätt.
- Riksrevisionens årliga rapport fyller en viktig funktion genom att den översiktligt redovisar de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det gångna året. Det vore mer ändamålsenligt om den årliga rapporten fortsättningsvis lades fram i mars eller april.
- Årsredovisning för staten bör lämnas till riksdagen senast den 15 april, och Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen bör lämnas direkt till finansutskottet i stället för till riksdagen. Regeringen bör en gång per år, i Årsredovisning för staten, återkomma till riksdagen med en summering av de åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningar som regeringen aviserat i skrivelser till riksdagen och redovisa om och hur dessa åtgärder har genomförts. Om möjligt bör även en bedömning göras av resultatet av regeringens åtgärder.

Riksdagsstyrelsen föreslår en komplettering till utredningens förslag om arvode till ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd. Vidare föreslås smärre lagtekniska justeringar.

Riksdagsstyrelsen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets överväganden

Hanteringen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet välkomnar riksdagsstyrelsens förslag som innebär att riksrevisorerna ska lämna sina granskningsrapporter avseende effektivitetsrevisionen direkt till riksdagen och att regeringen inom några månader i en skrivelse till riksdagen ska redovisa vilka åtgärder man vidtagit eller planerar att vidta med anledning av granskningen, varefter riksdagen tar ställning till om de redovisade åtgärderna är tillräckliga. Utskottet föreslår dock att tidsgränsen för skrivelserna förlängs till fyra månader, juli och augusti månader räknade, för att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser. Vidare föreslår utskottet en delvis annorlunda reglering än riksdagsstyrelsens. Utskottet, som avstyrker motionsyrkanden (m, c, fp) om inrättande av ett särskilt revisionsutskott, föreslår att riksdagen som vilande antar ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser och beslutar att skjuta upp övriga lagändringar som aktualiseras i denna del till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

En riksrevisor beslutar om en granskningsrapport över effektivitetsrevisionen genom att den undertecknas. Rapporten blir i samband med expedieringen till regeringen allmän handling. Rapporterna ska också föredras i Riksrevisionens styrelse som, enligt 12 lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen, fortsättningsvis instruktionen för Riksrevisionen, ska ta ställning till om rapporterna ska leda till framställningar eller redogörelser till riksdagen. Det är således styrelsen som i varje enskilt fall avgör om resultatet av effektivitetsrevisionen ska bli ett formellt ärende i riksdagen. Styrelsens befogenhet att göra framställningar hos riksdagen med anledning av riksrevisorernas beslut i granskningsärenden avseende bl.a. effektivitetsrevisionen regleras i 3 kap. 8 § och tilläggsbestämmelsen 3.8.5 riksdagsordningen. En framställning till riksdagen innebär att styrelsen lämnar förslag till riksdagsbeslut med motivering. En redogörelse till riksdagen innebär att styrelsen lämnar information till riksdagen utan förslag till åtgärder. Styrelsen kan också besluta att lägga en granskningsrapport till handlingarna.

Det förutsätts utan att det regleras särskilt i lag, att riksrevisorerna lämnar granskningsrapporterna till den eller de myndigheter som ansvarar för den verksamhet eller fråga som berörs i granskningen samt till berört utskott i riksdagen.

I 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, fortsättningsvis budgetlagen, åläggs regeringen att årligen för riksdagen redovisa vilka åtgärder man vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Regeringen har valt att lämna denna redovisning en gång om året i budgetpropositionen. Redovisningen hanteras i riksdagen av finansutskottet som har möjlighet att låta övriga utskott yttra sig över redovisningen. Många utskott väljer att invänta denna redovisning innan de tar ställning till framställningar som lämnats av Riksrevisionens styrelse till riksdagen med anledning av granskningar av riksrevisorerna. Ungefär tre fjärdedelar av framställningarna och redogörelserna behandlas efter det att regeringen lämnat sin redovisning i budgetpropositionen.

Riksdagsstyrelsens framställning

I riksdagsstyrelsens framställning föreslås att riksrevisorerna ska lämna sina effektivitetsgranskningar direkt till riksdagen; det föreslås regleras i 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet, fortsättningsvis revisionslagen. Kammarkansliet föreslås svara för att lämna dem vidare till regeringen för yttrande samt underrätta berört utskott om att granskningsrapporten inkommit. I framställningen föreslås detta bli reglerat i en ny 14 b § i 3 kap. riksdagsordningen.

Förslaget innebär vidare att regeringen inom tre månader i en skrivelse för varje granskningsrapport till riksdagen redovisar vilka åtgärder man vidtagit eller planerar att vidta med anledning av granskningen, vilket föreslås regleras i 47 § budgetlagen. Därefter tar riksdagen ställning till om de åtgärder regeringen redovisat är tillräckliga. I ett nytt tredje stycke i 37 § budgetlagen föreslås en bestämmelse om att det i årsredovisningen ska lämnas en samlad redogörelse över vilka åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Utskotten ges enligt förslaget möjlighet att kalla till sig den ansvariga riksrevisorn m.fl. med anledning av granskningen. En reglering föreslås i 4 kap. 11 § andra stycket riksdagsordningen som innebär att om minst fem ledamöter i ett utskott begär det ska utskottet som huvudregel inhämta upplysningar eller yttrande från en statlig myndighet utan samband med behandlingen av ett ärende, om frågan gäller riksrevisorernas rapporter över effektivitetsgranskningen.

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att det är utskotten som alltjämt bör vara det organ som för riksdagens del har huvudansvaret för att hantera Riksrevisionens iakttagelser. I framställningen anförs (s. 80) att den svenska modellen som innebär att utskotten ansvarar för både lagstiftningen och budgetfrågorna kring ett ämnesområde (fackutskottsprincipen)

gör att det faller sig naturligt att utskotten också bör ansvara för revisionsfrågorna. Det är viktigt att erfarenheterna från revisionsarbetet förs vidare och beaktas när besluten om verksamhetens framtida inriktning ska fattas. En entydig besluts- och hanteringsordning bör skapas för Riksrevisionens effektivitetsgranskningar för att åstadkomma ökad tydlighet och transparens. Därför bör riksdagen och utskotten enligt framställningen ges huvudansvaret för att ta ställning till dessa granskningar.

I framställningen förs även resonemang kring inrättande av ett särskilt revisionsutskott eller en revisionsnämnd (s. 78–80). Där redovisas bl.a. för- och nackdelar med en revisionsnämnd.

Fördelarna med en revisionsnämnd sammanfattas på följande sätt (s. 79).

- En särskild grupp etableras med ansvar för att hantera revisionsfrågor inom riksdagen. Det bör kunna bidra till en bättre förankring och informationsspridning om revisionsiakttagelserna inom riksdagen. I nämnden skulle finnas personer med särskilt intresse för revisionsfrågor och som får möjlighet att ägna sig åt detta.
- I och med att nämnden inte bereder sedvanliga ärenden som att t.ex. ta ställning till propositioner och motioner blir arbetet inte lika inriktat på att hantera partiskiljande frågor som i utskotten. Det skapar ett gemensamt intresse att ägna sig åt övergripande administrativa frågor och styrningen av den statliga förvaltningen i syfte att få ett mer effektivt utnyttjande av de offentliga resurserna. Det kräver en förmåga att höja sig över de partipolitiska frågorna.
- Riksrevisionen får med nämnden en tydlig avnämare och diskussionspartner i riksdagen, vilket på sikt bör främja utvecklingen och verka kvalitetshöjande på revisionen.
- I en revisionsnämnd skapas möjlighet att muntligt ställa ansvarigt statsråd till svars.

Nackdelarna med att inrätta ett nytt riksdagsorgan sammanfattades på följande sätt (s. 79–80).

- Ett nytt riksdagsorgan som ska bemannas med både ledamöter och tjänstemän går emot den strävan som funnits under senare år att minska antalet utskott.
- Nämnden blir lite av en främmande fågel i utskottsorganisationen. Den kommer inte att ha samma arbetsbelastning och inte sammanträda lika ofta som ett utskott. Den kommer inte heller att bereda ärenden för att lägga fram betänkanden för debatt och beslut i kammaren.
- Det finns risk för gränsdragningsproblem mot utskotten och att utskotten intresserar sig än mindre för revisionsfrågorna och överlåter ansvaret för att följa Riksrevisionens arbete på revisionsnämnden. Frågor om uppföljning och revision kommer inte in på ett naturligt sätt i utskottens arbete.

- Det är angeläget att effektivitetsrevisionens erfarenheter tas till vara vid beslut om utformning och inriktning av verksamheten framöver. Eftersom en revisionsnämnd inte har som uppgift att fatta beslut om framtida inriktning finns en risk att en sådan återkoppling av erfarenheterna inte kommer till stånd.

När det gäller regeringens rapportering över Riksrevisionens granskningsrapporter förordas i framställningen (s. 82) att regeringen rapporterar i en särskild skrivelse för varje effektivitetsgranskning. Därmed blir det ansvariga fackutskottet mottagare av skrivelsen och får ansvar för den vidare beredningen. Granskningen och de åtgärder regeringen redovisar blir således ett riksdagsärende som kräver en viss beredning och uppmärksamhet i ett utskott och därmed i riksdagen. Vidare bör det föreligga motionsrätt på denna typ av skrivelser. Sannolikt skulle också kvaliteten på den återrapportering som regeringen gör förbättras och bli mer fyllig om den görs i en särskild skrivelse för varje granskningsrapport. Regeringen ska, enligt förslaget, lämna en skrivelse för varje granskning, men om regeringen avser att åtgärda iakttagelserna i flera granskningar på likartat sätt eller med generella åtgärder och skrivelserna har samma utskott som mottagare kan det vara naturligt att sammanföra dem till en skrivelse.

Beträffande förslaget att regeringen ska lämna en skrivelse inom tre månader från det att den mottagit Riksrevisionens granskningsrapport vore det, enligt framställningen (s. 82), en bättre ordning om regeringens återrapportering till riksdagen kunde ske med mindre tidsmässig eftersläpning än som sker i dag. Frågorna skulle då i större utsträckning kunna behandlas i riksdagen medan de fortfarande upplevs som aktuella. Det finns annars en risk för att riksdagen kommer på mellanhand medan Riksrevisionen och regeringen hanterar frågan.

Beträffande utskottsbehandlingen anförs i framställningen (s. 83) bl.a. att ett utskott, som har meddelats av kammarkansliet att en granskningsrapport inkommit, har möjlighet att ta upp granskningen på sin dagordning och ta ställning till hur den fortsatta hanteringen bör gå till.

När regeringen inkommit med sin skrivelse bereds detta svar, enligt förslaget, som ett riksdagsärende som ger motionsrätt och utskottet lämnar ett betänkande till kammaren där man redovisar sin syn på granskningen och de åtgärder som regeringen redovisat.

När det gäller utskottens möjligheter att hålla utfrågningar, bör utskotten enligt framställningen (s. 83) ha möjlighet att kalla till sig den ansvariga riksrevisorn för att han eller hon ska kunna presentera sina iakttagelser och rekommendationer samt besvara frågor. Eventuellt kan ansvariga personer i Regeringskansliet eller från berörda myndigheter kallas för att lämna sin syn på granskningen. Även företrädare för regeringen bör enligt framställningen (s. 74) kunna kallas till utskottet för att ge sin syn på granskningen. En sådan utfrågning kan genomföras antingen så snart riksrevisorerna lämnat sin granskningsrapport eller då regeringen inkommit

med sin skrivelse till riksdagen. Det ska enligt förslaget också vara möjligt att ordna offentliga utfrågningar med anledning av granskningen och de åtgärder som regeringen vidtagit. Ett minoritetsskydd för att utskottet ska inhämta upplysningar eller ett yttrande föreslås, som framgått, gälla även för behandlingen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar (dvs. redan när granskningen lämnas till riksdagen och innan regeringens skrivelse inkommit) på motsvarande sätt som gäller för beredningen av frågor om arbetet inom Europeiska unionen.

Beträffande behandlingen av regeringens skrivelse anför (s. 83) följande. Med anledning av att regeringen inkommit med en skrivelse om vilka åtgärder regeringen vidtagit eller avser att vidta till följd av Riksrevisionens granskning, lämnar utskottet ett betänkande till kammaren där utskottet redovisar sin syn på granskningen och de åtgärder som regeringen redovisat. Om utskottet anser att de åtgärder regeringen redogjort för är tillfyllest föreslår utskottet att skrivelsen läggs till handlingarna. I annat fall kan utskottet föreslå att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om att vidta ytterligare åtgärder. Utskottets betänkande lämnas på sedvanligt sätt till kammaren för debatt och ställningstagande.

Regeringen bör en gång per år, i Årsredovisning för staten, återkomma till riksdagen med en summering och redovisa om och hur de åtgärder som regeringen aviserat i skrivelser till riksdagen har genomförts. Om möjligt bör även resultatet av regeringens åtgärder bedömas.

Det påpekas i framställningen (s. 290) att om regeringen i en skrivelse efter tre månader uppgett att man inte avser att vidta några åtgärder med anledning av en granskningsrapport behöver regeringen inte heller återkomma i Årsredovisning för staten med någon redovisning av vilka åtgärder som vidtagits.

En fråga om sekretess i vissa fall

Riksrevisionen har i sitt remissyttrande över utredningens delbetänkande uppmärksammat frågan om hantering av sekretess i riksdagen då effektivitetsrevisionens rapporter lämnas direkt till riksdagen. Riksrevisionen har en mycket långtgående rätt att få uppgifter från granskningsobjekten varvid sekretessbelagda uppgifter får ett skydd även hos Riksrevisionen genom bestämmelsen i 11 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Om uppgifter med denna s.k. sekundära sekretess lämnas till riksdagen saknas ett tillämpligt sekretesskydd i riksdagen. Det förekommer i vissa särskilda fall att Riksrevisionens granskningsrapporter har en sekretessbelagd bilaga. Uppgifter kan också lämnas muntligt och som kompletterande dokumentation kring en granskning. Enligt Riksrevisionen bör det övervägas ett införande av sekundär sekretess för att riksdagen inte ska tvingas lämna ut handlingar eller uppgifter som inkommit från Riksrevisionen och är sekretessbelagda hos Riksrevisionen och granskningsobjekten. En möjlig väg som Riksrevisionen pekar på kan vara att

komplettera bestämmelsen i 41 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen som lyder ”Får riksdagen från regeringen en sekretessbelagd uppgift, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos riksdagen.”

En fråga om hantering av Riksrevisionens granskningsrapporter som avser riksdagens förvaltning och myndigheter under riksdagen

I dag finns ingen uttrycklig reglering av hanteringen av Riksrevisionens granskningsrapporter som avser riksdagens förvaltning och myndigheter under riksdagen.

Generellt förutsätts, som nämnts, att riksrevisorerna lämnar granskningsrapporterna till den eller de myndigheter som ansvarar för den verksamhet eller fråga som berörs i granskningen samt till berört utskott i riksdagen.

Motionerna

Yrkanden om inrättande av ett särskilt revisionsutskott för mottagandet och behandlingen av riksrevisionens rapporter framställs av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m, c) i motion 2009/10:K6 och av Eva Flyborg i motion 2009/10:K7.

Motionärerna pekar på att Riksrevisionen inte har till uppgift att granska politiken som sådan utan om den genomförs på det sätt som riksdagen beslutat och i enlighet med de lagar som riksdagen också beslutat om och som reglerar regeringens handlande. Det förhållandet att fackutskottet är något av experter på den politik som ligger inom deras ansvarsområden innebär enligt motionärerna inte någon garanti för att de har kompetens att bedöma revisionsfrågor. Tvärtom, anför de, ligger det i sakens natur att ett utskott inte vill förorda en viss politik för att sedan kritisera densamma. Motionärerna menar vidare att ett särskilt revisionsutskott skulle skapa kontinuitet i kontrollfunktionen och ge förutsättningar för utskottets ledamöter och kansli att bygga upp den kompetens och erfarenhet som behövs för att granskningsarbetet ska fungera effektivt. Enligt Eva Flyborg är vidare många av rapporterna sådana att de berör flera områden. Ska då samtliga berörda utskott hantera samma rapport eller ska endast ett utskott ta del av och hantera kunskapen, undrar hon.

Yttrande från finansutskottet

Beträffande riksdagsstyrelsens förslag att alla granskningsrapporter ska besvaras med en skrivelse från regeringen inom tre månader säger Finansdepartementet i sitt remissyttrande över Riksrevisionsutredningens delbetänkande (2008/09:URF1) bl.a. följande.

Riksdagen har således att räkna med ett inte oväsentligt antal mycket kortfattade skrivelser i vilka regeringen endast anger att den inte, eller i vart fall inte för tillfället, avser att vidta någon åtgärd med anledning av rapporten.

Finansutskottet framhåller vikten av att regeringens återrapportering med anledning av en granskning inte blir en slentrianmässig procedur som är tom på innehåll. Det är av stor betydelse att regeringen är tydlig och utförlig i sina skrivelser med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Om regeringen anger att en granskningsrapport är slutbehandlad så bör det klart framgå på vilka grunder detta görs. I den mån regeringen hänvisar till pågående eller kommande arbeten så bör i möjligaste mån en tidsram anges. Tydlighet från regeringens sida i hur man ser på ett visst granskningsärende är av stor betydelse för utskottens och riksdagens ställningstagande i enskilda granskningsärenden. Vad finansutskottet framhållit ovan gäller även för regeringens årliga summering av åtgärder med anledning av granskningarna i årsredovisningen för staten. För att inte fackutskottsprincipen ska ifrågasättas är det viktigt att finansutskottet bereder andra utskott möjlighet att yttra sig över Årsredovisning för staten. Så sker redan i dag, men övriga utskott har hittills utnyttjat denna möjlighet i mycket begränsad omfattning.

För att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser från regeringens sida med anledning av granskningarna bör enligt finansutskottet tidsgränsen för skrivelserna förlängas från tre till fyra månader.

Vidare anser finansutskottet att man bör överväga, i syfte att försäkra att granskningar som lämnas under sommaren ges tillräcklig beredningstid, att exkludera en eller två semestermånader (juli och augusti) när sista svarsdatum för regeringen räknas fram.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar riksdagsstyrelsens förslag som innebär att riksrevisorerna ska lämna sina granskningsrapporter avseende effektivitetsrevisionen direkt till riksdagen och att regeringen inom några månader i en skrivelse till riksdagen ska redovisa vilka åtgärder man vidtagit eller planerar att vidta med anledning av granskningen, varefter riksdagen tar ställning till om de redovisade åtgärderna är tillräckliga. Som finansutskottet framhållit i sitt yttrande är det viktigt att regeringens återrapportering med anledning av en granskning inte blir en slentrianmässig procedur som är tom på innehåll. Det är av stor betydelse att regeringen är tydlig och utförlig i sina skrivelser med anledning av Riksrevisionens iakttagelser, och i förekommande fall anger tydligt på vilka grunder en granskningsrapport är slutbehandlad respektive anger tidsramar för pågående eller kommande arbeten. Utskottet delar finansutskottets uppfattning att tidsgränsen för skrivelserna bör förlängas från tre till fyra månader för att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser. Vid beräkning av fristen bör juli och augusti månader inte räknas med.

Beträffande frågan om var inom riksdagen huvudansvaret bör ligga för hanteringen av Riksrevisionens iakttagelser, delar utskottet riksdagsstyrelsens uppfattning att fackutskottsprincipen gör att det faller sig naturligt att utskotten också bör ansvara för revisionsfrågorna. Utskottet vill särskilt framhålla vikten av att erfarenheterna från revisionsarbetet förs vidare och beaktas när beslut ska fattas om verksamhetens framtida inriktning. När det gäller granskningsrapporter som berör flera områden torde situationen i regel kunna lösas på samma sätt som i många riksdagsärenden, genom att det ansvariga utskottet bereder andra berörda utskott tillfälle att yttra sig. Sammantaget instämmer utskottet i vad riksdagsstyrelsen anfört om att utskotten bör ansvara för revisionsfrågorna. Utskottet föreslår därför att riksdagen nu avslår motionerna 2009/10:K6 (m, c) och 2009/10:K7 (fp) i denna del om inrättande av ett särskilt revisionsutskott.

Mot bakgrund av att riksdagen och dess utskott ska ha huvudansvaret för ställningstagandena till granskningsrapporterna måste dessa anses vara ett så viktigt material för riksdagen, t.ex. som underlag för utskottsutfrågningar, att detta bör komma till uttryck tydligare i riksdagsordningen än riksdagsstyrelsen har föreslagit. Vidare har utskottet uppmärksammat att det finns skäl att göra några förtydliganden i regleringen av hur Riksrevisionens granskningsrapporter ska hanteras. Utskottet föreslår därför vissa förändringar i förhållande till riksdagsstyrelsens förslag. Enligt utskottets förslag anges i en ny 8 a § i 3 kap. riksdagsordningen att Riksrevisionens granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen och Riksrevisionens årliga rapport ska ges in till riksdagen av den eller de riksrevisorer som har behörighet att fatta beslut om respektive rapport enligt revisionslagen och instruktionen för Riksrevisionen. I nya tilläggsbestämmelser i anslutning till 3 kap. 8 a § anges att rapporterna ges in till kammarskansliet och anmäls av talmannen i kammaren samt att den årliga rapporten lämnas som en redogörelse. Hanteringen av granskningsrapporter sedan de lämnats till riksdagen, inklusive regeringens skyldighet att i en skrivelse redogöra för riksdagen för vilka åtgärder regeringen vidtagit, regleras enligt utskottets förslag i en ny 18 a § i 4 kap. riksdagsordningen. Vissa ytterligare lagtekniska förändringar i förhållande till riksdagsstyrelsens framställning tillkommer i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser och i lag.

Utskottet föreslår att riksdagen som vilande antar utskottets i bilaga 3 upptagna förslag till 3 kap. 8 a § första stycket och 4 kap. 18 a § riksdagsordningen. Behandlingen av ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser och i lag som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

I sammanhanget noterar utskottet att granskningsrapporterna inte föreslås bli formella riksdagsärenden när de ges in till riksdagen. Dessa rapporter behöver därför inte som sådana bli en del av riksdagsstrycket, utan det är enligt utskottets mening tillräckligt att de kommer att finnas i riksdagsstrycket såsom bilagor till regeringens skrivelser.

Utskottet anser att frågan om en sekundär sekretess hos riksdagen för handlingar eller uppgifter, som inkommit från Riksrevisionen och som är sekretessbelagda hos Riksrevisionen och granskningsobjekten, bör utredas. Det finns även skäl att utreda hanteringen av Riksrevisionens granskningsrapporter som avser riksdagens förvaltning och myndigheter under riksdagen. En strävan i det sammanhanget bör, enligt utskottets mening, vara att finna en modell för hanteringen av dessa rapporter som så nära som möjligt överensstämmer med vad som gäller för Riksrevisionens övriga granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen. Detta bör riksdagen som sin mening ge riksdagsstyrelsen till känna.

Riksrevisionens styrelse

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen som vilande antar de ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser som följer av att Riksrevisionens styrelse avskaffas. Behandlingen av övriga lagändringar som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

Riksrevisionen är, enligt 12 kap. 7 § första stycket regeringsformen, en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten. Riksrevisionen leds, enligt andra stycket, av tre riksrevisorer som utses av riksdagen. Vid myndigheten ska, enligt paragrafens tredje stycke, också finnas en styrelse som utses av riksdagen. Styrelsens uppgift är att följa granskningsverksamheten, lämna de framställningar och redogörelser till riksdagen som riksrevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser ger anledning till, besluta om förslag till anslag på statsbudgeten och besluta om årsredovisning för myndigheten.

Av 12 § instruktionen för Riksrevisionen följer att styrelsen även ska besluta om yttrande till riksrevisorerna över deras granskningsplan. Vidare framgår att styrelsens förslag och framställningar med anledning av riksrevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser även avser den årliga rapporten och revisionsberättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Oavsett styrelsens ställningstagande ska styrelsen överlämna den årliga rapporten och revisionsberättelsen över Årsredovisning för staten till riksdagen. I paragrafens tredje stycke anges att innan styrelsen beslutar om förslag till anslag på statsbudgeten ska den inhämta riksdagsförvaltningens yttrande över förslaget.

I 6 § instruktionen för Riksrevisionen anges att riksrevisorerna för styrelsen ska redovisa arbetet i de viktigaste granskningarna och hur granskningsplanerna följs.

Riksdagsstyrelsens framställning

I riksdagsstyrelsens framställning föreslås att styrelsen vid Riksrevisionen i nuvarande form avskaffas och ersätts med ett insynsråd kallat Riksrevisionens parlamentariska råd. I den delen anförs (s. 91 i framst.) att det vid jämförelser med myndigheter under regeringen faller sig naturligt att jämställa Riksrevisionen med ett enrådighetsverk, där riksrevisorerna svarar för ledningen. Att låta Riksrevisionen ledas av en styrelse med fullt ansvar skulle emellertid innebära att riksrevisorernas självständighet skulle begränsas på ett sätt som skulle kunna inkräkta på Riksrevisionens oberoende. Benämningen parlamentariskt råd används i stället för insynsråd eftersom rådets uppgifter och ledning inte helt motsvarar vad som gäller för insynsråd vid statliga myndigheter under regeringen.

Riksrevisionens parlamentariska råds uppgift föreslås vara att följa granskningsverksamheten och verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet. Riksdagsstyrelsen föreslår att detta regleras i 12 kap. 7 § tredje stycket regeringsformen och 11 § instruktionen för Riksrevisionen. I 12 § sistnämnda lag föreslås en reglering av att Riksrevisorerna för Riksrevisionens parlamentariska råd ska redovisa arbetet i de viktigaste granskningarna och hur granskningsplanen följs samt att riksrevisorn med administrativt ansvar för rådet ska redogöra för förslag till anslag på statsbudgeten innan sådant beslut fattas. Rådet förutsätts (s. 89 i framst.) bli informerat om effektivitetsgranskningarna men dessa överlämnas inte till rådet annat än som information. Vidare ska rådet följa verksamheten vid Riksrevisionen. Även frågor om verksamhetens inriktning, ansvarsfördelningen och organisationsfrågor förutsätts i framställningen kunna tas upp i rådet. Enligt framställningen (s. 91) ska rådet även kunna yttra sig över granskningsplanen.

Rådet väljs av riksdagen och består av en representant för varje parti-grupp i riksdagen. Eftersom rådet inte föreslås få några beslutande uppgifter behöver det inte vara proportionellt sammansatt (s. 91 i framst.). En av ledamöterna utses att vara ordförande i rådet. Valbara är riksdagsledamöter. Ledamöterna har inga suppleanter.

När det gäller ersättning till ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd följer det, enligt riksdagsstyrelsen, av förslaget att arbetsinsatsen kan förväntas bli mindre omfattande än för ledamöterna av Riksrevisionens nuvarande styrelse. Vid en sammanvägd bedömning föreslår riksdagsstyrelsen följande månadsarvode för Riksrevisionens parlamentariska råd (i procent av arvode som riksdagsledamot): ordförande 10 %, vice ordförande 7,5 % samt ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande 2 %. Sammanträdesarvode bör, i likhet med vad som gäller för Riksrevisionens

nuvarande styrelse, fastställas av riksdagsstyrelsen. Förslaget innebär ändringar i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen).

Frågan om arvodets storlek bör, anför riksdagsstyrelsen, tas upp till prövning efter det att rådet varit i gång med sitt arbete en tid.

Vidare föreslår riksdagsstyrelsen en ändring i 3 § arvodeslagen med anledning av att utlandsreseförordningen (1991:1754) har upphävts.

Positionen En reformerad grundlag

Regeringen föreslår i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80) att nuvarande 12 kap. 7 § första stycket regeringsformen blir 13 kap. 7 § med följande lydelse:

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten. Bestämmelser om att Riksrevisionens granskning kan avse också annan än statlig verksamhet meddelas i lag.

Vidare föreslås i propositionen att nuvarande 12 kap. 7 § andra t.o.m. fjärde styckena blir 13 kap. 8 § med följande lydelse:

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer, som väljs av riksdagen. Riksdagen får skilja en riksrevisor från uppdraget endast om riksrevisorn inte längre uppfyller de krav som gäller för uppdraget eller om riksrevisorn har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

Riksrevisorerna beslutar självständigt, med beaktande av de bestämmelser som finns i lag, vad som ska granskas. De beslutar självständigt och var för sig hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.

Vid myndigheten finns också en styrelse som väljs av riksdagen. Styrelsens uppgift är att följa granskningsverksamheten, lämna de förslag och redogörelser till riksdagen som riksrevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser ger anledning till samt besluta om förslag till anslag på statsbudgeten och om årsredovisning för myndigheten.

En fråga om reglering i regeringsformen av Riksrevisionens parlamentariska råd

Riksrevisionens styrelse regleras som framgått bl.a. i 12 kap. 7 § regeringsformen. Det parlamentariska råd som enligt riksdagsstyrelsens förslag ska ersätta Riksrevisionens styrelse, föreslås i framställningen på motsvarande sätt skrivas in i regeringsformen.

I propositionen Riksrevisionen – ändringar i regeringsformen (prop. 2001/02:73) anförde regeringen, mot bakgrund av att riksdagen i sitt beslut om inrättandet av en självständig revisionsmyndighet hade stannat för en organisatorisk modell för myndigheten som är unik i svensk statsförvaltning, att det enligt regeringens mening redan av det skälet fanns anledning att i regeringsformen uttryckligen omnämna inte bara riksrevisorerna utan även Riksrevisionens styrelse. Även hänsynen till Riksrevisionens självständiga ställning ledde till slutsatsen att myndighetens styrelse skulle anges i

regeringsformen. I den delen pekade regeringen bl.a. på att myndigheten – genom var och en av de tre riksrevisorerna – i sin granskning måste agera helt självständigt i förhållande till bl.a. Riksrevisionens egen styrelse.

Svea hovrätt har i sitt remissyttrande över delbetänkandet anfört att det bör övervägas i vilken mån det är nödvändigt att reglera inrättandet av ett råd av detta slag och rådets uppgifter i regeringsformen. Innehållet i förslaget till ny lydelse av 12 kap. 7 § tredje stycket regeringsformen bör i stället kunna ges i lag.

JO påpekar att det knappast kan uteslutas att förhållandet mellan Riksrevisionen och riksdagen kommer att fortsätta diskuteras och kan behöva omprövas igen. Det ter sig därför onödigt att försvåra eventuella framtida justeringar genom att skriva in det parlamentariska rådet och dess roll i grundlagen. Regler av det slaget passar, enligt JO, bättre i lag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på riksdagsstyrelsens förslag att Riksrevisionens styrelse ersätts med ett parlamentariskt råd, som ska verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet men inte får några beslutande uppgifter. Utskottet vill framhålla att det förhållandet att rådet inte får några beslutande uppgifter inte hindrar att enskilda ledamöter av rådet till riksrevisorerna framför sina synpunkter, fastän sådana formellt sett inte utgör ett yttrande.

Grundlagsregleringen av Riksrevisionens styrelse hade sin grund i den för svensk statsförvaltning unika organisatoriska modell som valdes när Riksrevisionen tillkom och Riksrevisionens självständiga ställning. Med den roll som föreslås för Riksrevisionens parlamentariska råd, gör dessa skäl sig inte gällande på samma sätt. Det är därför, enligt utskottets mening, inte nödvändigt att rådet regleras i grundlag, utan detta bör endast regleras i riksdagsordningen och i instruktionen för Riksrevisionen.

Utskottet tillstyrker i sak övriga ändringar som riksdagsstyrelsen föreslår i 12 kap. 7 § regeringsformen med de ändringarna att en anpassning görs till vad som föreslås i proposition 2009/10:80. Förslagen bör dock av samordningstekniska skäl behandlas i samband med propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80), se utskottets betänkande 2009/10:KU19.

Utskottet föreslår att riksdagen som vilande antar utskottets i bilaga 3 upptagna förslag till ändringar i 3 kap. 8 §, 8 kap. 14 § och 9 kap. 8 § riksdagsordningen som följer av att Riksrevisionens styrelse avskaffas. Behandlingen av ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser och i lag som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Myndighetens ledning

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen som vilande antar de ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser som följer av inrättandet av en riksrevisor med administrativt ansvar. Behandlingen av övriga lagändringar som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorerna som väljs av riksdagen. Det framgår av 12 kap. 7 § andra stycket regeringsformen. Där framgår även att riksrevisorerna självständigt beslutar vad som ska granskas med beaktande av de bestämmelser som finns i lag. Riksrevisorerna beslutar vidare självständigt och var för sig hur granskningen ska bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.

Riksrevisorerna väljs, enligt 8 kap. 12 § andra stycket riksdagsordningen, var för sig. Uppdraget som riksrevisor löper på sju år. En riksrevisor kan inte väljas om. En av riksrevisorerna ska svara för myndighetens administrativa ledning, enligt 8 kap. 12 § tredje stycket riksdagsordningen; riksdagen bestämmer vem av riksrevisorerna som ska ha denna uppgift.

Riksrevisorerna beslutar gemensamt om fördelningen av granskningsområden mellan sig (4 § första stycket instruktionen för Riksrevisionen), om verksamhetens organisation, arbetsordning, ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter (5 § instruktionen för Riksrevisionen) samt om den årliga rapporten (4 § femte stycket instruktionen för Riksrevisionen). Var för sig beslutar riksrevisorerna, efter samråd med varandra, inom sina respektive granskningsområden vilken huvudsaklig inriktning granskningen ska ha (4 § andra stycket instruktionen för Riksrevisionen). I sina granskningsärenden beslutar riksrevisorerna var för sig (4 § tredje stycket instruktionen för Riksrevisionen).

För riksrevisorernas gemensamma beslut gäller en kollegial beslutsordning som innebär att den riksrevisor som svarar för den administrativa ledningen för ordet vid sammanträde med riksrevisorerna. Om han eller hon inte är närvarande vid sammanträdet, förs ordet i första hand av den som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand av den som är äldst. Som riksrevisorernas mening gäller den som två enar sig om eller, vid lika röstetal, ordförandens mening. Det sagda framgår av 9 § instruktionen för Riksrevisionen.

Riksdagsstyrelsens framställning

I framställningen från riksdagsstyrelsen föreslås att den av riksrevisorerna som ska svara för den administrativa ledningen ska få ett utökat ansvar och benämnas riksrevisor med administrativt ansvar. Det utökade ansvaret innebär, enligt förslaget, att beslutanderätten över verksamhetens organisation, arbetsordning, ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter samt myndighetens anslagsframställning förs över till riksrevisorn med administrativt ansvar. Detta ska enligt förslaget regleras 12 kap. 8 § tredje stycket riksdagsordningen samt i instruktionen för Riksrevisionen (2, 4 a, 5, 9 och 15 §§). Vidare slopas kravet på yttrande från riksdagsförvaltningen över Riksrevisionens förslag till anslagsframställning.

Riksrevisorn med administrativt ansvar blir således ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Inför viktiga principbeslut på dessa områden bör naturligtvis samråd ske med övriga riksrevisorer, chefer och medarbetare (s. 114 i framställningen). Inom sina granskningsområden och i de enskilda granskningsärendena ska riksrevisorerna även fortsättningsvis besluta var för sig. Av framställningen följer att riksrevisorerna även framgent beslutar gemensamt om fördelningen av granskningsområdet mellan sig och om den årliga rapporten.

Förslaget innebär att riksdagen utser riksrevisorn med administrativt ansvar. Det ska enligt förslaget regleras i 8 kap. 12 § tredje stycket riksdagsordningen. I framställningen anförs att det, för att främja kontinuitet vid myndigheten, vore en fördel om alltför täta skiften på denna post undviks, vilket kan bli fallet med den nuvarande successionsprocessen (s. 114 i framst.). Vidare anförs att det i genomförandet av den nya ordningen är viktigt att balansen och jämbördigheten mellan riksrevisorerna i själva granskningsverksamheten inte rubbas och att de får likvärdiga förutsättningar i fråga om resurser i relation till granskningsinsatserna. Enligt framställningen förutsätts det att den ansvarige riksrevisorn fördelar resurserna på ett sätt som respekterar jämbördigheten i granskningsverksamheten och i övrigt främjar ett effektivt resursutnyttjande vid myndigheten.

Riksdagsstyrelsen har samordnat Riksrevisionsutredningens förslag med betänkande 2008/09:URF4 Bestämmelser om intern styrning och kontroll för riksdagens myndigheter. I betänkande 2008/09:URF4 anförs att om Riksrevisionsutredningens förslag genomförs så bör även beslutet om myndighetens årsredovisning ligga hos riksrevisorn med administrativt ansvar. Riksdagsstyrelsen föreslår redan nu att beslutet om myndighetens årsredovisning ska ligga hos riksrevisorn med administrativt ansvar. Detta ska enligt förslaget regleras i en ny 4 a § i instruktionen för Riksrevisionen.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet har i sitt yttrande ställt sig bakom dels att beslut om anslagsframställningen fattas av riksrevisorn med administrativt ansvar, dels att kravet på yttrande från riksdagsförvaltningen slopas.

Utskottets ställningstagande

Den ordning som riksdagsstyrelsen föreslår med en riksrevisor med administrativt ansvar som är ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor, välkomnas av utskottet. Vidare instämmer utskottet i vad riksdagsstyrelsen har anfört om att det vore en fördel om alltför täta skiften på denna post undviks. Utskottet ställer sig också, i likhet med finansutskottet, bakom riksdagsstyrelsens förslag i de delar de avser dels att beslut om anslagsframställningen fattas av riksrevisorn med administrativt ansvar, dels att kravet på yttrande från riksdagsförvaltningen slopas. Utskottet föreslår att riksdagen som vilande antar utskottets i bilaga 3 upptagna förslag om ändring i 8 kap. 12 § och 9 kap. 4 § riksdagsordningen som följer av inrättandet av en riksrevisor med administrativt ansvar. Vid utformningen av förslaget till 8 kap. 12 § gör utskottet en anpassning till de förändringar som följer av regeringens förslag i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10:80, bet. 2009/10:KU19). Behandlingen av förslag om ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser och i lag som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Effektivitetsrevisionens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att behandlingen av förslaget om ändring i revisionslagen och motionsyrkandena (m, c, fp) som gäller effektivitetsrevisionens inriktning skjuts upp till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

I 12 kap. 7 § första stycket regeringsformen stadgas att Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten. Närmare bestämmelser om Riksrevisionen finns i riksdagsordningen och i annan lag. Enligt vad som föreskrivs i sådan lag kan Riksrevisionens granskning avse också annan än statlig verksamhet.

Omfattningen av granskningen regleras i 2 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. (revisionslagen).

Granskningens inriktning regleras i 4 § revisionslagen. Granskningen ska, enligt paragrafens första stycke, främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision). Granskningen ska, om den inte avsett endast förberedande åtgärder, redovisas i en granskningsrapport.

Riksdagsstyrelsens framställning

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att ett nytt andra stycke införs i 4 § revisionslagen, där det föreskrivs att effektivitetsrevisionen huvudsakligen ska inriktas på granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Vidare föreslås en skrivning i det nya stycket om att som ett led i effektivitetsrevisionen får förslag lämnas om alternativa insatser för att nå avsedda resultat.

Riksdagsstyrelsen anser att revisionslagens inriktningsparagraf (4 §) i och för sig är väl formulerad i sin nuvarande lydelse, men mot bakgrund av de iakttagelser, bedömningar och slutsatser som utredningen redovisat bör ett förtydligande om effektivitetsrevisionens inriktning göras i lagen.

Effektivitetsrevisionens huvudinriktning ska, enligt riksdagsstyrelsen, vara granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Med hushållning avses i vilken utsträckning åtgärder har vidtagits för att hålla nere kostnaderna i den granskade verksamheten, och med resursutnyttjande avses förhållandet mellan nedlagda resurser och uppnådda resultat. Med måluppfyllelse avses förhållandet mellan avsedda och uppnådda resultat.

Riksrevisionen bör även kunna lämna förslag om alternativa åtgärder för att uppnå målen för den granskade verksamheten, t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller förslag till omfördelning av resurser eller verksamheter mellan myndigheter.

Utredningen konstaterar att kartläggningar och analyser visar att Riksrevisionens effektivitetsrevision har varit av mycket skiftande karaktär. Granskningar inriktade på regelefterlevnad förefaller ha utgjort en stor andel. Betoningen av kriteriet om ansvarsutkrävande har medfört en fokusering på granskning av regelefterlevnad och styrning, vilket lett till en smalare inriktning. Den s.k. traditionella effektivitetsrevisionen – som manifesteras i granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta – har samtidigt förekommit i begränsad omfattning i Riksrevisionens granskningsverksamhet.

För att fullgöra sin uppgift inom ramen för kontrollmakten bör effektivitetsrevisionen, enligt riksdagsstyrelsen, i större utsträckning riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Utifrån en analys av väsentlighet och risk bör större uppmärksamhet ägnas åt granskning av områden som ur ett principiellt eller kvantitativt perspektiv har stor betydelse i statsbudgeten. Under en mandatperiod bör de mest väsentliga delarna av varje utskottsområde leda till granskningsinsatser. Riksdagsstyrelsen anser vidare att effektivitetsrevisionen i ökad utsträckning bör verka främjande för att underlätta det förändringsarbete för bättre hushållning och resursutnyttjande samt ökad effektivitet som granskningsresultaten ger anledning till.

Motionerna

Yrkanden som gäller effektivitetsrevisionens inriktning framställs av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m, c) i motion 2009/10:K5 och av Eva Flyborg (fp) i motion 2009/10:K7 i denna del; de yrkar att den nuvarande lydelsen av 4 § revisionslagen ska bibehållas.

Ann-Marie Pålsson m.fl. anför att det finns frågetecken kring förslaget. Här tangeras, anser de, den centrala målkonflikten mellan demokrativärden och ekonomivärden. Om bara ekonomiska värden granskas kan det, enligt motionärerna, leda till att principen ”ändamålen helgar medlen” upphöjs till norm. Motionärerna ifrågasätter också hur en svag måluppfyllelse av de ekonomiska målen ska tolkas om samtidigt måluppfyllelsen är god vad avser de andra målen. I politiken inkluderas ju regelmässigt, anför de, fler parametrar än de ekonomiska, såsom jämställdhet, jämlikhet, solidaritet, rättvisa, regional balans, klimatansvar bara för att nämna några. Allvarligare är dock, enligt motionärerna, att om Riksrevisionens mandat begränsas till den extrema form av effektivitetsgranskning som föreslås, kan regeringen (eller regeringsunderlaget i riksdagen) underkänna granskningar med argumentet att riksrevisionen överskridit sina befogenheter. Motionärerna anser således inte att effektivitetsgranskningen ska begränsas till att huvudsakligen gälla de ekonomiska aspekterna med ett tillbakasättande av granskningen av regelefterlevnad. Om det i Riksrevisionens uppdrag inte ska ligga att granska regelefterlevnad, vilket organ ska då utföra denna granskning, frågar sig motionärerna.

Enligt Eva Flyborg innebär förslaget att Riksrevisionen som kontrollinstrument försvagas i stället för att förstärkas och att riksdagens egen makt minskar. Därmed försvåras också riksdagens grundlagsenliga kontroll av regeringen, anför hon.

Lennart Hedquist (m) yrkar i motion 2009/10:K8 att förslaget till lydelse av 4 § revisionslagen ändras på så sätt att sista meningen i det nya andra stycket utgår. Han anför att riksrevisorernas granskningsuppgifter ska vara att bedriva revision och utvärdering. Att från detta också ange att de bör lämna alternativa förslag ligger utanför vad som normalt bör åvila revisionen och strider mot den inarbetade ordningen. Genom att tydligt öppna för revisorerna att komma med alternativa förslag finns också en risk för att deras roll i den politiska processen ändras. Därtill kommer de att uppfattas som en aktör i den politiska debatten, anför motionären.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet delar riksdagsstyrelsens uppfattning att effektivitetsrevisionen, för att fullgöra sin uppgift inom ramen för kontrollmakten, i större utsträckning bör riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Riksdagsstyrelsen anser att utifrån en analys av väsentlighet och risk bör större uppmärksamhet ägnas åt granskningar som ur ett principiellt eller kvantitativt perspektiv har stor betydelse i statsbudgeten. Detta är enligt

finansutskottet rimligt mot bakgrund av att bedömningen ska utgå från en analys av "väsentlighet och risk". En sådan analys torde förhindra att exempelvis transfereringar som i statsbudgettermer är omfattande men i andra avseenden är okomplicerade blir överrepresenterade i granskningen.

Till skillnad från vad som framförs i motionerna K5 av Ann-Marie Pålsson m.fl. (m, c) och K7 av Eva Flyborg (fp) anser inte finansutskottet att förtydligandet i revisionslagens inriktningsparagraf (4 §) innebär en insnävning. Snarare bör förtydligandet ses som en betoning av effektivitetsrevisionen *inte* bör snävas in mot granskning av regelefterlevnad, på det sätt som utredningens kartläggning visar hittills har varit fallet i stor utsträckning.

Att det handlar om en bred form av granskning blir enligt finansutskottet tydligt om man närmare studerar de internationella riktlinjer som ligger till grund för utredningens definition av effektivitetsrevision. Enligt Intosai handlar effektivitetsrevision om att granska de tre E:na: *Economy* (hushållning), *Efficiency* (resursutnyttjande) och *Effectiveness* (måluppfyllelse/samhällsnytta). De båda första begreppen, *economy* och *efficiency*, handlar om resursanvändning. Syftet med granskningar av *economy* är att pröva om kostnaderna är så låga som möjligt eller om de kan sänkas utan att detta drabbar verksamhetens omfattning och kvalitet. Frågor om *economy* kan avse enskilda myndigheters verksamheter och program men kan också omfatta åtaganden som sträcker sig över flera departementsområden. Exempel på sådana granskningar kan gälla anskaffningsfrågor och underhåll samt kostnader för lokaler och transporter. I fråga om *efficiency* är syftet inte i första hand att sänka kostnaderna utan att se om det går att få ut mer av verksamheten eller att få ett bättre resultat för pengarna. Vanligen handlar det exempelvis om att undersöka om det går att få en verksamhet snabbare utförd eller av bättre kvalitet. Det kan också handla om huruvida det går att få ut mer effekter med mindre resurskrävande insatser eller arbetssätt. Såväl övergripande som myndighetsinterna frågor kan omfattas av denna typ av granskningar.

Begreppet *effectiveness* (måluppfyllelse/samhällsnytta) tar, till skillnad från begreppen *economy* (hushållning) och *efficiency* (resursutnyttjande), inte sikte på resursåtgången. Med *effectiveness* avses förhållanden mellan mål, medel och effekter. Inom ramen för *effectiveness* är det möjligt att genomföra flera olika typer av granskningar. Det går exempelvis att granska hur en statlig reform har förberetts, vilka avsedda och icke avsedda effekter den haft, om insatsen står i konflikt med eller överlappar andra reformer och verksamheter, eller om ett visst statligt åtagande framstår som det mest ändamålsenliga i ett längre perspektiv. Man kan också undersöka i vilken mån förutsättningarna för de ursprungliga motiven för en verksamhet fortfarande har bärkraft eller om de förlorat sin aktualitet. För att man ska kunna värdera resultatet av en verksamhet krävs utöver kunskap om den granskade verksamheten även uppgifter om hur andra intressenter i samhället påverkas. Särskilt viktigt kan detta vara

om en verksamhet har oönskade effekter på andra delar av samhället, exempelvis leder till miljöförstöring. Att granska effectiveness handlar inte sällan om att uppskatta eller värdera den samhällsekonomiska nyttan, dvs. summan av de samhällsekonomiska ”intäkterna” från och ”kostnaderna” för en verksamhet. Samtidigt är det inte alltid möjligt att beskriva sådana intäkter och kostnader i kronor och ören.

Begreppet effectiveness, som av utredningen översätts med måluppfyllelse/samhällsnytta, är således omfattande. Finansutskottet har noterat att JO i sitt remissvar till Riksrevisionsutredningens slutbetänkande påpekat att begreppet ”samhällsnytta” är oklart (det definieras inte av utredningen) och att detta förtar mycket av den precisering som de övriga tre kriterierna innebär. Finansutskottet anser att en strävan efter alltför exakta begrepp kan försvåra för revisionen att anlägga olika och som var för sig angelägna perspektiv och att beakta de komplexa samspel som råder och som måste beaktas för att rätt förstå och bedöma den mångfasetterade statliga verksamheten. Utredningen har valt att använda båda begreppen måluppfyllelse och samhällsnytta för att ge begreppet (effectiveness) vidd en rimlig innebörd i svensk översättning. Begreppet samhällsnytta kan i det här sammanhanget förstås som samhällsekonomisk nytta eller summan av samhällsekonomiska intäkter och kostnader.

Finansutskottet har vidare inga invändningar mot riksdagsstyrelsens förslag om att Riksrevisionen även bör kunna lämna förslag om alternativa åtgärder – t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller omfördelning av resurser – för att uppnå målen för den granskade verksamheten. Förslaget tillbakavisas i motion K8 av Lennart Hedquist (m) bl.a. mot bakgrund av att det skulle strida mot den inarbetade ordningen. Här vill finansutskottet påpeka att Riksrevisionen redan i dag lämnar rekommendationer av detta slag i samband med granskningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar riksdagsstyrelsens förslag, och instämmer i vad finansutskottet anfört om att förtydligandet i revisionslagens inriktningsparagraf inte innebär en insnävning utan snarare en betoning av att effektivitetsrevisionen inte bör snävas in mot granskning av regelefterlevnad. Även i övrigt instämmer utskottet i vad finansutskottet uttalat i de här aktuella frågorna.

Konstitutionsutskottet gör således ingen annan bedömning än finansutskottet när det gäller effektivitetsrevisionens inriktning. Behandlingen av förslaget om ändring i 4 § revisionslagen och motionerna 2009/10:K5 (m, c), 2009/10:K7 (fp) i denna del och 2009/10:K8 (m) bör dock skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Riksrevisionens internationella verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att behandlingen av förslaget till ändring i instruktionen för Riksrevisionen, att bedömningen av om Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbetes inriktning är i linje med svenska prioriteringar ska göras efter samråd med Sida, skjuts upp till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

Riksrevisionen ska, enligt 22 § instruktionen för Riksrevisionen, bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen har beslutat. Riksrevisionen får även i övrigt inom sitt verksamhetsområde utföra uppdrag och tillhandahålla tjänster på det internationella området.

Av 12 § andra stycket instruktionen för Riksrevisionen följer att Riksrevisionens styrelse, innan den beslutar om förslag till anslag, ska inhämta riksdagsförvaltningens (riksdagsstyrelsens) yttrande över förslaget.

Riksdagsförvaltningen (riksdagsstyrelsen) beslutar i budgetprocessens initialskede om gemensamma föreskrifter för budgetarbetet för riksdagens myndigheter. Vidare upprättar riksdagsförvaltningen efter riksdagens beslut om statsbudgeten på hösten de s.k. anslagsdirektiven med en sammanställning av de finansiella villkor som gäller för riksdagens myndigheter.

Riksdagsstyrelsens framställning

I framställningen föreslås att bedömningen av om Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbetes inriktning är i linje med svenska prioriteringar ska göras av Riksrevisionen efter samråd med Sida och att detta ska framgå av myndighetens instruktion (22 §).

Riksdagsstyrelsen anser att den nuvarande ordningen med ett särskilt anslag för Riksrevisionens internationella utvecklingsarbete bör behållas, men kraven på samordning med det svenska utvecklingssamarbetet i övrigt och särredovisning av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Kravet på överskådlighet och tydlighet är enligt riksdagsstyrelsen inte uppfyllt med den nuvarande ordningen, och separationen mellan sakanslag och förvaltningsanslag upprätthålls inte på det sätt som den bör. Riksdagsstyrelsen anser därför att förvaltningsutgifterna bör särredovisas under det aktuella anslaget, och riksdagsstyrelsen bör i anslagsdirektivet fastställa en högsta nivå för dessa inom ramen för anslaget. Vid riksdagens årliga beredning av anslaget för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bör utrikesutskottet, som har beredningsansvaret, ange en högsta nivå för de administrativa kostnaderna. Denna nivå bör sedan återges i anslagsdirektivet för Riksrevisionen.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet håller med riksdagsstyrelsen såtillvida att redovisningen av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Dock anser finansutskottet att i stället för att man i anslagsdirektivet anger en högsta nivå för de administrativa kostnaderna bör man snarare göra ett förtydligande om att Riksrevisionen får förutsättas ge utrikesutskottet ett utvecklat underlag. Underlaget skulle i så fall innehålla en särredovisning av de administrativa kostnaderna för tidigare år och en bedömning av vad som kan vara rimligt kommande år, som utrikesutskottet kan använda i sin årliga beredning. Att, som riksdagsstyrelsen föreslår, utrikesutskottet skulle ange en högsta nivå för de administrativa kostnaderna skulle innebära en beredning på en väldigt detaljerad nivå, samtidigt som Riksrevisionens internationella verksamhet utgör en relativt sett liten andel av den totala biståndsbudgeten. Dessutom anser finansutskottet att förslaget om en taknivå för de administrativa kostnaderna riskerar att leda till felaktiga incitament för Riksrevisionen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagsstyrelsens förslag om att bedömningen av om inriktningen av Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete är i linje med svenska prioriteringar ska göras efter samråd med Sida välkomnas av utskottet. Behandlingen av förslaget om ändring i 22 § instruktionen för Riksrevisionen bör dock skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

När det gäller de frågor som finansutskottet yttrat sig över i denna del, som rör redovisningen av de administrativa kostnaderna, delar utskottet finansutskottets uppfattning.

Riksrevisionens årliga rapport

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen som vilande antar en bestämmelse i riksdagsordningens huvudbestämmelser som innebär att Riksrevisionens årliga rapport endast ska lämnas till riksdagen samt beslutar att skjuta upp behandlingen av övriga lagändringar som aktualiseras i denna del till 2010/11 års riksmöte.

Gällande ordning

De viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen samlas i en årlig rapport som lämnas till regeringen och riksdagen; det framgår av 12 § revisionslagen. Riksrevisorerna fattar, enligt 4 § instruktionen för Riksrevisionen, gemensamt beslut om den årliga rapporten. Riksrevisionens styrelse överlämnar den årliga rapporten till riksdagen.

Regeringens skyldighet, enligt 47 § budgetlagen, att årligen redovisa för riksdagen vilka åtgärder man vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser gäller även iakttagelserna i den årliga rapporten.

Utöver den årliga rapporten lämnar Riksrevisionen varje år en årsredovisning som fastställs av styrelsen senast den 22 februari och som lämnas till riksdagen i form av en redogörelse. Finansutskottet behandlar årsredovisningen i april–maj. Årsredovisningen innehåller förutom den finansiella redovisningen även en utförlig resultatredovisning av Riksrevisionens samtliga verksamhetsområden. För den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen redovisas mål och resultat samt en bedömning av uppnådda resultat.

Riksrevisionen lämnar alltsedan 2007 även en uppföljningsrapport till finansutskottet. I rapporten redovisas regeringens och riksdagens behandling av granskningarna, en fördjupad uppföljning av utvalda granskningar samt behandlingen av den årliga revisionens invändningar i revisionsberättelser. Syftet är att belysa vad som hänt med anledning av granskningsrapporterna och invändningarna. Rapporten, som formellt inte är ett riksdagsärende, utgör ett underlag i finansutskottets beredning av Riksrevisionens årsredovisning.

Riksdagsstyrelsens framställning

Riksdagsstyrelsen föreslår att den årliga rapporten fortsättningsvis lämnas endast till riksdagen. Förslaget innebär en ändring i 12 § revisionslagen.

Mot bakgrund av den nya rapporteringsordning som föreslås (se avsnittet Hantering av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar), anses behovet av regeringens kommentarer till den årliga rapporten till stora delar bortfalla. Den uppföljning som regeringen föreslås redovisa i Årsredovisning för staten bör ge riksdagen ett gott underlag i kontrollen av regeringens åtgärder till följd av revisionens iakttagelser. Vidare bör regeringen i det sammanhanget även kunna kommentera övergripande frågor och frågor av större vikt som rör revisionen samt i förekommande fall även den årliga rapporten. Denna ordning bör kunna tillgodose riksdagens behov av ett gott beslutsunderlag samtidigt som regeringen kan omdisponera sina resurser från beredningen av den årliga rapporten till att i stället lämna en samlad redovisning i Årsredovisning för staten.

Riksdagsstyrelsen har förklarat sig ställa sig bakom bl.a. utredningens bedömningar i de delar som inte föranleder någon ändring i lag (s. 24 i framst.). I anslutning till behandlingen av Riksrevisionens årliga rapport anför utredningen bl.a. följande (s. 279–281 i framst.). De viktigaste iakttagelserna under ett år bör ses och analyseras i ett helhetsperspektiv där besparingar, kostnadseffektivitet och samhällsnytta räknas in. En redovisning i den årliga rapporten av vilka effektivitetsvinster som uppnåtts till följd av revisionens iakttagelser vore en väsentlig tillgång för att bl.a. konkretisera syftet med revisionens granskningar och stärka förtroendet för revisionen. Vidare anför utredningen att det vore önskvärt med en nära

koppling mellan granskningsplanen och den årliga rapporten så att det klart framgår vad den årliga rapporten svarar mot. Utredningen anför också att det vore mer ändamålsenligt om den årliga rapporten lades fram i mars–april och redovisade de viktigaste iakttagelserna från det föregående kalenderåret relaterat till granskningsplanen för detta år. Slutligen kan nämnas att utredningen anser att en sammanläggning av den årliga rapporten med Riksrevisionens uppföljningsrapport bör övervägas. Detta skulle förtydliga Riksrevisionens årliga rapportering och möjliggöra en samtidig behandling av kort- och långsiktiga analyser av revisionens iakttagelser och resultat.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet har inget att invända mot att den årliga rapporten lämnas endast till riksdagen. Vidare anser finansutskottet att en tydligare koppling mellan den årliga rapporten och granskningsplanen vore välkommen.

Finansutskottet ställer sig dock tveksamt till riksdagsstyrelsens förslag om att överväga en sammanslagning av den årliga rapporten och Riksrevisionens uppföljningsrapport. De två rapporterna har, åtminstone hittills, haft helt olika syften. Den årliga rapporten ska översiktligt redovisa de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det gångna året. Uppföljningsrapporten är å andra sidan tänkt att ge riksdagen underlag för att bedöma Riksrevisionens *resultat*, dvs. om granskningen har bidragit till en bättre statlig verksamhet. Rapporten har tagits fram som ett svar på finansutskottets önskemål om att utveckla underlaget i samband med beredningen av Riksrevisionens årsredovisning.

Samtidigt skriver riksdagsstyrelsen om den årliga rapportens innehåll:

En redovisning i den årliga rapporten av vilka effektivitetsvinster som uppnåtts till följd av revisionens iakttagelser vore en väsentlig tillgång för att bl.a. konkretisera syftet med revisionens granskningar och stärka förtroendet för revisionen.

Givet att den årliga rapportens innehåll utvecklas till att även omfatta effektivitetsvinster till följd av revisionens iakttagelser skulle det syfte som ligger till grund för uppföljningsrapporten möjligen kunna tillgodoses genom den årliga rapporten. Att då dessutom ha en uppföljningsrapport skulle i det perspektivet framstå som överflödigt. Redogörelsen för effektivitetsvinster skulle dock inte kunna begränsas till det senaste årets granskningar, eftersom erfarenheter från de hittills publicerade uppföljningsrapporterna visar att mer påtagliga effekter av granskningarna (inte bara vidtagna eller planerade åtgärder) kan spåras först efter flera år.

Riksdagsstyrelsen anser också att det vore mer ändamålsenligt om Riksrevisionens årliga rapport fortsättningsvis lades fram i mars eller april i stället för i juni som i dag. Finansutskottet har noterat att Riksrevisionen i sitt remissvar på slutbetänkandet angett att det främsta skälet till att den årliga rapporten publiceras under den senare delen av våren är att de ska hinna få med resultaten från den årliga revisionen föregående år. Också

Finansdepartementet uppger i sitt remissvar att om en årlig rapport överlämnas till riksdagen i mars eller april är det inte möjligt för Riksrevisionen att fullt ut beakta resultatet av granskningen av myndigheternas årsredovisningar. Beträffande tidpunkten för publicering vill finansutskottet framhålla att regeringen i Årsredovisning för staten, som läggs fram i mitten av april, redovisar vilka myndigheter som fått en invändning i den årliga revisionen. Därmed bör det också vara möjligt för Riksrevisionen att i en årlig rapport, som läggs fram i april, om än inte i mars, kommentera resultaten från den årliga revisionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig positivt till riksdagsstyrelsens förslag att Riksrevisionens årliga rapport fortsättningsvis ska lämnas endast till riksdagen. Med den nya rapporteringsordningen får, som riksdagsstyrelsen anför, behovet av regeringens kommentarer till den årliga rapporten till stora delar anses bortfalla. Genom förslaget ges regeringen möjlighet att omdisponera sina resurser till att i stället lämna en samlad redovisning i Årsredovisning för staten med det innehåll som riksdagsstyrelsen framhållit.

I linje med vad utskottet uttalat ovan om granskningsrapporterna bör även hanteringen i riksdagen av Riksrevisionens årliga rapport komma till uttryck tydligare i riksdagsordningen än riksdagsstyrelsen har föreslagit. Utskottet föreslår därför att även detta regleras i riksdagsordningen, i stället för i 12 § revisionslagen. Riksdagen bör som vilande anta utskottets i bilaga 3 upptagna förslag till 3 kap. 8 a § andra stycket riksdagsordningen. Behandlingen av ändringar i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser och i lag som aktualiseras i denna del bör skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

Som finansutskottet framfört i sitt yttrande vore en tydligare koppling mellan den årliga rapporten och granskningsplanen önskvärd. Vidare instämmer utskottet i finansutskottets bedömning att det bör vara möjligt för Riksrevisionen att i en årlig rapport som läggs fram i april kommentera resultaten från den årliga revisionen. Dessa frågor behöver dock inte författningsregleras.

Utskottet instämmer vidare i den tveksamhet som finansutskottet har uttryckt beträffande sammanslagning av Riksrevisionens årliga rapport med den uppföljande rapporten.

Hantering av Årsredovisning för staten

Utskottets förslag i korthet

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen skjuter upp behandlingen av förslaget om ändring i budgetlagen som innebär att Årsredovisning för staten ska lämnas senast den 15 april och bl.a. innehålla en samlad redovisning av de åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser till riksmötet 2010/11.

Gällande ordning

Riksdagen beslutar, enligt 1 kap. 4 § andra stycket regeringsformen, om skatt till staten och bestämmer hur statens medel ska användas. Samtidigt ställer riksdagen huvuddelen av statens medel till regeringens disposition. Vidare har riksdagen till uppgift att granska rikets styrelse och förvaltning. Regeringen är, enligt 44 § budgetlagen, redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och de övriga tillgångar som enligt 9 kap. 8 § regeringsformen står till regeringens disposition. Redovisningsskyldigheten omfattar även den verksamhet som bedrivs av staten samt statens skulder och övriga ekonomiska förpliktelser.

Enligt 38 § budgetlagen ska regeringen så snart som möjligt, dock senast nio månader efter budgetåret, se till att en årsredovisning för staten lämnas till riksdagen. Årsredovisningen ska innehålla resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Den ska även innehålla det slutliga utfallet på statsbudgetens inkomstitlar och anslag.

Regeringen lämnar numera Årsredovisning för staten i april i form av en skrivelse till riksdagen. Skrivelsen har regelmässigt givit upphov till motionsrätt. Sedan den 1 april 2009 gäller motionsrätt på alla skrivelser och redogörelser. Den generella motionsrätten återinfördes då på förslag av riksdagsstyrelsen (framst. 2008/09:RS1, bet. 2008/09:KU14).

Ärendet om Årsredovisning för staten bereds i riksdagen av finansutskottet. Enligt 3 § 1 revisionslagen har Riksrevisionen skyldighet att granska Årsredovisning för staten. Granskningen ska ske i enlighet med god revisionssed och ha till syfte att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Riksdagen får således även ett underlag från Riksrevisionen för en bedömning av hur den beslutade statsbudgeten fallit ut.

Revisionsberättelsen lämnas till regeringen och till Riksrevisionens styrelse. Styrelsen ska, enligt 12 § instruktionen för Riksrevisionen, bl.a. besluta om revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten. Denna revisionsberättelse ska enligt 11 § revisionslagen lämnas till regeringen och riksdagen senast en månad efter den dag då årsredovisningen lämnats till riksdagen. Berättelsen har regelmässigt överlämnats av styrelsen till riksdagen i form av en redogörelse.

Riksdagsstyrelsens framställning

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att Årsredovisning för staten ska lämnas till riksdagen senast den 15 april; detta föreslås regleras i 37 § första stycket budgetlagen. Framställningen innebär vidare att Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen bör lämnas direkt till finansutskottet i stället för till riksdagen, vilket enligt förslaget ska regleras i 11 § revisionslagen. Av det senare förslaget följer att möjligheten att väcka motioner med anledning av revisionsberättelsen bortfaller. Den möjligheten har aldrig utnyttjats. Innebörden av förslaget är att hanteringsprocessen kan förkortas och att debatt och beslut med anledning av Årsredovisning för staten enligt framställningen (s. 281) med största sannolikhet alltid kommer att hinnas med under riksdagens vårsession.

Riksdagsstyrelsen föreslår ytterligare en komplettering av 37 § budgetlagen som innebär att årsredovisningen ska innehålla resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Den ska även innehålla det slutliga utfallet på statsbudgetens inkomstitlar och anslag. Vidare föreslås att regeringen i årsredovisningen ska lämna en samlad redovisning över vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

I den delen anförs (s. 290) bl.a. att regeringen bör återkomma och redovisa de åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningar som regeringen aviserat i skrivelser till riksdagen samt redovisa om och hur dessa åtgärder har genomförts. Den tid som regeringen har på sig för att lämna skrivelsen över en granskningsrapport är förhållandevis kort. Det är därför sannolikt att flera åtgärder inte hinner utvecklas närmare i respektive skrivelse. För riksdagen är det därför av intresse att veta om de aviserade åtgärderna blivit genomförda på det sätt som regeringen aviserat. I varje fall bör regeringen en gång om året redovisa vad som skett sedan sist till dess att ärendet kan anses slutbehandlat. Om regeringen inte avser att vidta några åtgärder med anledning av en granskningsrapport behöver regeringen inte heller återkomma i Årsredovisning för staten med någon redovisning av vilka åtgärder som vidtagits.

Propositionen En reformerad grundlag

Regeringen föreslår i propositionen En reformerad grundlag (prop. 2009/10: 80 s. 34 och 235) att det i 9 kap. 10 § regeringsformen införs en ny bestämmelse som anger att regeringen ska överlämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. följande.

Riksdagens och Riksrevisionens möjlighet att kontrollera regeringens åtgärder på budgetområdet skulle försvåras om en årsredovisning för staten inte lämnades. Det kan nämnas att i flera andra europeiska länder, t.ex. Grekland och Tyskland, finns en reglering på grundlagsnivå motsvarande den i budgetlagen. Det är också lämpligt att på detta sätt befästa att årsredovisningen för staten är ett centralt element i budgetprocessen. Regeringen föreslår därför, i likhet med Grundlagsutred-

ningen, att en bestämmelse om att regeringen ska lämna en sådan redovisning till riksdagen ska föras in i regeringsformen. Den närmare utformningen av årsredovisningen bör dock även i fortsättningen regleras i budgetlagen.

Betänkandet En reformerad budgetlag

Utredningen för översyn av budgetlagen föreslår i sitt betänkande En reformerad budgetlag (SOU 2010:18, s. 31–32 och 251f.) en utförlig reglering i budgetlagen om vad årsredovisningen för staten ska innehålla. Den ska innehålla en uppföljning av riksdagens beslut om den offentliga sektorns finansiella sparande på medellång sikt (överskottsmålet), utgiftstaket och andra övergripande budgetpolitiska mål, utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag samt av statens lånebehov och en redovisning av hur beställningsbemyndiganden och bemyndiganden om garantier och utlåning som givits regeringen har utnyttjats. Vidare ska årsredovisningen enligt förslaget innehålla en resultaträkning, en balansräkning, en finansieringsanalys och noter, en redovisning av utvecklingen av statsskulden samt upplysningar om förväntade förluster och väsentliga risker i utställda garantier och om statens utlåning. Årsredovisningen föreslås också innehålla en samlad redovisning av vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Enligt förslaget ska årsredovisningen även innehålla en resultaträkning och en balansräkning avseende EU-medel samt en kassamässig redovisning av anslag och inkomstitlar avseende in- och utbetalningar till och från EU. Vidare ska årsredovisningen innehålla en bedömning av regeringen om dessa räkenskaper har upprättats enligt god redovisningssed och om de ger en rättvisande bild samt ett uttalande om det finns regler och system som syftar till att skapa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medel.

Regeringen ska enligt förslaget liksom hittills förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och utfallet.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet har inget att invända mot förslaget att revisionsberättelsen över Årsredovisning för staten lämnas direkt till finansutskottet i det avseendet att detta innebär en tydligare och enklare hanteringsprocess. Att motionsrätten avskaffas på revisionsberättelsen kan också tyckas oproblematiskt mot bakgrund av att möjligheten aldrig utnyttjats sedan införandet 2004. Att inga motioner väckts ska dock ses mot bakgrund av att revisionsberättelserna hittills varit utan anmärkning.

Mot bakgrund av budgetlagsutredningens förslag om en utvecklad redogörelse i budgetlagen för vad årsredovisningen för staten ska innehålla, anför finansutskottet följande. Normeringen av årsredovisningens innehåll, som budgetlagsutredningen föreslår, ska ses bl.a. mot bakgrund av att Riksrevisionen i flera sammanhang uttryckt att det är principiellt tveksamt att

regeringen, och inte riksdagen, beslutar om utformningen av årsredovisningen. Givet att budgetlagsutredningens förslag går igenom kommer Riksrevisionens revisionsberättelse över Årsredovisning för staten följaktligen också att bli mer innehållsrik. Detta, tillsammans med risken för att det vid något framtida tillfälle kommer att lämnas en oren revisionsberättelse, skulle enligt finansutskottet tala för att motionsrätten på revisionsberättelsen borde behållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar förslaget till ändring i 37 § budgetlagen som innebär att årsredovisning för staten ska lämnas senast den 15 april och bl.a. innehålla en samlad redovisning av de åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Förslaget att revisionsberättelsen över Årsredovisning för staten ska ges in till finansutskottet, vilket får till följd att ingen motionsrätt ska gälla beträffande dessa ärenden, syftar bl.a. till att åstadkomma en ordning som innebär att riksdagens beslut med största sannolikhet alltid hinns med under riksdagens vårsession. Detta är enligt utskottets mening mycket eftersträvänsvärt. Som framgår av finansutskottets yttrande talar emellertid risken för att det vid något framtida tillfälle kommer att lämnas en oren revisionsberättelse för att motionsrätten på revisionsberättelsen borde behållas. Det gör, som finansutskottet också påpekat, även budgetlagsutredningens förslag som om det går igenom kommer att medföra att Riksrevisionens revisionsberättelse över Årsredovisning för staten kommer att bli mer innehållsrik. Mot den bakgrunden finner utskottet att övervägande skäl talar emot att nu avskaffa motionsrätten på Riksrevisionens revisionsberättelse över Årsredovisning för staten. Revisionsberättelsen bör därför även fortsättningsvis ges in till riksdagen. Behandlingen av förslaget om ändring i 37 § budgetlagen bör dock skjutas upp till 2010/11 års riksmöte.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2009/10:RS4 Uppföljning av riksrevisionsreformen:

2. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.
Lagförslaget behandlas endast såvitt avser huvudbestämmelserna.

Följdmotionerna

2009/10:K6 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m, c):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som mening vad som anförs i motionen om inrättandet av ett särskilt revisionsutskott.

2009/10:K7 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte snäva in Riksrevisionens uppdrag utan bibehålla den nuvarande formuleringen i 4 § revisionslagen om Riksrevisionens mandat och om att inrätta ett särskilt revisionsutskott i riksdagen.

Motionen behandlas såvitt avser att inrätta ett särskilt revisionsutskott i riksdagen.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i regeringsformen

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 7 § regeringsformen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

7 §¹

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten. Närmare bestämmelser om Riksrevisionen finns i riksdagsordningen och i annan lag. Enligt vad som föreskrivs i sådan lag kan Riksrevisionens granskning avse också annan än statlig verksamhet.

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer, som väljs av riksdagen. Riksrevisorerna beslutar självständigt med beaktande av de bestämmelser som finns i lag, vad som *skall* granskas. De beslutar självständigt och var för sig hur granskningen *skall* bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.

Vid myndigheten finns också *en styrelse*, som *utses* av riksdagen. *Styrelsens* uppgift är att följa granskningsverksamheten, *lämna de förslag och redogörelser till riksdagen som riksrevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser ger anledning till samt att besluta om förslag till anslag på statsbudgeten och om årsredovisning för myndigheten.*

Riksdagen får skilja en riksrevisor från uppdraget endast om riksrevisorn inte längre uppfyller de krav som gäller för uppdraget eller om riksrevisorn har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer, som väljs av riksdagen. Riksrevisorerna beslutar självständigt med beaktande av de bestämmelser som finns i lag, vad som *ska* granskas. De beslutar självständigt och var för sig hur granskningen *ska* bedrivas och om slutsatserna av sin granskning.

Vid myndigheten finns också *Riksrevisionens parlamentariska råd*, som väljs av riksdagen. *Rådets* uppgift är att följa granskningsverksamheten och *verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 2002:905.

2 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Härigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen

dels att tilläggsbestämmelsen 8.14.1 ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 8 §, 4 kap. 11 §, 8 kap. 12 och 14 §§, 9 kap. 4 och 8 §§ samt tilläggsbestämmelserna 3.8.5, 4.6.1 och 7.13.1 ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 14 b §, av följande lydelse.

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 14 b §, samt närmast före 3 kap. 14 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Framställningar och redogörelser från riksdagsorgan

3 kap.²

8 §

Riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken, Riksdagens ombudsmän, *styrelsen i Riksrevisionen* samt riksrevisorerna får göra framställningar hos riksdagen i frågor som rör organets kompetens, organisation, personal eller verksamhetsformer.

Riksdagen får föreskriva att riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken, Riksdagens ombudsmän *och styrelsen i Riksrevisionen* även i andra fall får göra framställningar hos riksdagen.

Särskilda bestämmelser om redogörelser till riksdagen från ett riksdagsorgan finns i lag.

Vad som sägs i första stycket gäller också var och en av riksrevisorerna i Riksrevisionen. Ytterligare föreskrifter om sådana framställningar finns i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

3.8.5³

Riksrevisionens styrelse får göra framställningar hos riksdagen med anledning av riksrevisorernas beslut i granskningsärenden avseende effektivitetsrevisionen och den årliga rapporten samt revisionsberättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Riksrevisorerna lämnar till riksdagen redogörelser avseende den årliga rapporten samt revisionsberättelserna över Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

² Senaste lydelse 2003:180.

³ Senaste lydelse 2003:180.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Riksrevisorernas granskningsrapporter**

3 kap.

14 b §

Kammarkansliet lämnar riksrevisorernas granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen till regeringen. Kammarkansliet meddelar samtidigt utskotten om rapporterna.

4 kap.

4.6.1⁴

Konstitutionsutskottet *skall* bereda ärenden om

1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,

2. lagstiftning om radio, television och film,

3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,

4. press- och partistöd,

5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget, åtal mot riksrevisor *och åtal mot ledamot av myndighetens styrelse*,

6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,

7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,

8. den kommunala självstyrelsen samt

9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bereds av konstitutionsutskottet.

Konstitutionsutskottet *ska* bereda ärenden om

1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,

2. lagstiftning om radio, television och film,

3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,

4. press- och partistöd,

5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget *och* åtal mot riksrevisor,

6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,

7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,

8. den kommunala självstyrelsen samt

9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.

Statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar och avge yttrande till ett utskott11 §⁵

En statlig myndighet *skall* lämna upplysningar och avge yttrande, då ett utskott begär det, om inte annat

En statlig myndighet *ska* lämna upplysningar och avge yttrande, då ett utskott begär det, om inte annat

⁴ Senaste lydelse 2006:885.

⁵ Senaste lydelse 2003:180.

Nuvarande lydelse

följer av 13 § tredje stycket. Denna skyldighet har dock regeringen endast i fråga om arbetet inom Europeiska unionen på utskottets ämnesområde. En myndighet som inte lyder under riksdagen får hänskjuta en begäran från ett utskott till regeringen för avgörande.

Om minst fem av ledamöterna i ett utskott vid behandlingen av ett ärende begär det, *skall* utskottet inhämta upplysningar eller ett yttrande enligt första stycket. Detsamma *skall* gälla om en sådan begäran framställts utan samband med behandlingen av ett ärende, om frågan gäller arbetet inom Europeiska unionen. Utskottet får avslå en begäran om upplysningar eller ett yttrande, om den framställts vid behandlingen av ett ärende och utskottet finner att den begärda åtgärden skulle fördröja ärendets behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Utskottet *skall* i så fall i sitt betänkande redovisa skälen till att begäran har avslagits.

Konstitutionsutskottet får inte avge förklaring att 2 kap. 12 § tredje stycket regeringsformen inte är tillämpligt i fråga om ett visst lagförslag, utan att Lagrådet har yttrat sig.

Föreslagen lydelse

följer av 13 § tredje stycket. Denna skyldighet har dock regeringen endast i fråga om arbetet inom Europeiska unionen på utskottets ämnesområde. En myndighet som inte lyder under riksdagen får hänskjuta en begäran från ett utskott till regeringen för avgörande.

Om minst fem av ledamöterna i ett utskott vid behandlingen av ett ärende begär det, *ska* utskottet inhämta upplysningar eller ett yttrande enligt första stycket. Detsamma *ska* gälla om en sådan begäran framställts utan samband med behandlingen av ett ärende, om frågan gäller arbetet inom Europeiska unionen *eller riksrevisorernas granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen*. Utskottet får avslå en begäran om upplysningar eller ett yttrande, om den framställts vid behandlingen av ett ärende och utskottet finner att den begärda åtgärden skulle fördröja ärendets behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Utskottet *ska* i så fall i sitt betänkande redovisa skälen till att begäran har avslagits.

7 kap.
7.13.1⁶

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 11 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisionens *styrelse* i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 11 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisionens *parlamentariska råd* i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

⁶ Senaste lydelse 2003:180.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 kap.

Riksrevisionen12 §⁷

Riksdagen *skall* enligt 12 kap. 7 § regeringsformen välja tre riksrevisorer.

Riksrevisorerna väljs var för sig. Vid val med slutna sedlar tillämpas förfarandet i 1 § andra stycket. Val av riksrevisor gäller från valet eller den senare tidpunkt som riksdagen bestämmer till dess att nytt val har genomförts under sjunde året därefter och den då valde har tillträtt uppdraget. Valet *skall* emellertid aldrig gälla längre än till utgången av detta år. En riksrevisor kan inte väljas om.

En av riksrevisorerna *skall* svara för myndighetens administrativa ledning. Riksdagen bestämmer vem av riksrevisorerna som *skall* ha denna uppgift.

En riksrevisor får inte vara i konkurs, underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. En riksrevisor får inte heller inneha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som kan påverka riksrevisorns självständiga ställning.

14 §⁸

Riksrevisionens styrelse skall bestå av ett udda antal ledamöter, lägst elva, som väljs för riksdagens valperiod.

Varje partigrupp, vilken motsvarar parti som vid valet till riksdagen har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket, skall besätta en plats. Därutöver fördelas platserna i styrelsen proportionellt mellan samma partigrupper.

Riksdagen väljer bland ledamöterna en ordförande och en eller flera vice ordförande. Ordförande och varje vice ordförande väljs var för sig.

Riksdagen *ska* enligt 12 kap. 7 § regeringsformen välja tre riksrevisorer.

Riksrevisorerna väljs var för sig. Vid val med slutna sedlar tillämpas förfarandet i 1 § andra stycket. Val av riksrevisor gäller från valet eller den senare tidpunkt som riksdagen bestämmer till dess att nytt val har genomförts under sjunde året därefter och den då valde har tillträtt uppdraget. Valet *ska* emellertid aldrig gälla längre än till utgången av detta år. En riksrevisor kan inte väljas om.

En av riksrevisorerna *ska vara riksrevisor med administrativt ansvar och* svara för myndighetens administrativa ledning. Riksdagen bestämmer vem av riksrevisorerna som *ska* ha denna uppgift.

Riksdagen väljer för riksdagens valperiod Riksrevisionens parlamentariska råd.

Rådet består av en riksdagsledamot från varje partigrupp, vilken motsvarar parti som vid valet till riksdagen har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket. Inga suppleanter ska finnas.

⁷ Senaste lydelse 2003:180.

⁸ Senaste lydelse 2003:180.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 kap.

4 §⁹

Riksdagsförvaltningen *skall*, när det gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten, dock inte för Riksrevisionen,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, och

4. besluta om föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

I fråga om förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen skall riksdagsförvaltningen yttra sig innan Riksrevisionen beslutar om förslaget.

Riksdagsförvaltningen *ska*, när det gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten, dock inte för Riksrevisionen,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, och

4. besluta om föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

Åtal8 §¹⁰

Åtal mot nedan angivna befattningshavare för ett brott, begånget i utövningen av hans eller hennes uppdrag eller tjänst får beslutas

1. endast av finansutskottet när det gäller åtal mot en fullmäktig i Riksbanken eller en ledamot av Riksbankens direktion,

2. endast av konstitutionsutskottet när det gäller åtal mot en ledamot av riksdagsstyrelsen, *av styrelsen i Riksrevisionen*, av Valprövningsnämnden eller av Riksdagens överklagandenämnd eller mot en av riksdagens ombudsmän, mot en av riksdagens ombudsmän eller mot riksdagsdirektören.

Åtal mot nedan angivna befattningshavare för ett brott, begånget i utövningen av hans eller hennes uppdrag eller tjänst får beslutas

1. endast av finansutskottet när det gäller åtal mot en fullmäktig i Riksbanken eller en ledamot av Riksbankens direktion,

2. endast av konstitutionsutskottet när det gäller åtal mot en ledamot av riksdagsstyrelsen, av Valprövningsnämnden eller av Riksdagens överklagandenämnd eller mot en av riksdagens ombudsmän, mot en av riksdagens ombudsmän eller mot riksdagsdirektören.

⁹ Senaste lydelse 2003:180.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:176.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i första stycket om åtal mot en ledamot av Riksbankens direktion *skall* inte tillämpas i fråga om ett brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i första stycket om åtal mot en ledamot av Riksbankens direktion *ska* inte tillämpas i fråga om ett brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §¹¹

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<i>Organ/befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>

<i>3. Styrelsen i Riksrevisionen</i>	
Ordförande:	20
Vice ordförande:	15
Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	5

Föreslagen lydelse

1 §

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska betalas enligt följande:

<i>Organ/befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>

<i>3. Riksrevisionens parlamentariska råd</i>	
Ordförande:	10
Vice ordförande:	7,5
Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	2

¹¹ Senaste lydelse 2003:354.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §¹²

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § samt som tjänstgörande ledamot, suppleant och tillfällig ersättare i EU-nämnden betalas särskilt arvode för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen eller

b) ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot och tjänstgörande ersättare i rådet för ledamotsnära frågor,
2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden,

4. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

5. suppleant i Riksdagens överklagandenämnd,

6. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet,

8. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet,

9. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen

samt

10. tjänstgörande suppleant i styrelsen i Riksrevisionen.

Arvodetsbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

3 §¹³

För inrikes resor som företas för fullgörande av uppdrag som uppräknas i 1 eller 2 § lämnas resekostnadsersättningar och traktamente

– för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från riksdagsförvaltningen,

¹² Lydelse enligt framst. 2009/10:RS3.

¹³ Senaste lydelse 2003:355.

Nuvarande lydelse

– för ledamöter och suppleanter i styrelsen i Riksrevisionen enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

– för fullmäktige och suppleanter för riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken,

– för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller bestämmelserna i utlandsreseförordningen (1991:1754).

Föreslagen lydelse

– för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

– för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken,

– för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller vad riksdagsförvaltningen meddelar i tillämpningsföreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1059) om statsbudgeten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:1059) om statsbudgeten
dels att 38 § ska upphöra att gälla,
dels att 37 och 47 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

Senast fyra månader efter budgetåret skall regeringen för riksdagen redovisa statsbudgetens preliminära utfall. Regeringen skall förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och det preliminära utfallet.

Senast den 15 april året efter budgetåret ska regeringen lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen ska innehålla resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Den ska även innehålla det slutliga utfallet på statsbudgetens inkomstitilar och anslag. Regeringen ska förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och utfallet.

I årsredovisningen ska en samlad redovisning lämnas över vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

47 §¹⁴

Regeringen skall årligen redovisa för riksdagen vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Regeringen ska lämna en skrivelse till riksdagen för varje granskningsrapport över effektivitetsrevisionen som riksdagens kammarkansli lämnar till regeringen. I skrivelsen ska regeringen redovisa för riksdagen vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Om regeringen har vidtagit eller avser att vidta likartade åtgärder på grund av iakttagelserna i flera granskningsrapporter kan dock regeringen lämna en skrivelse som omfattar flera granskningsrapporter till riksdagen.

Regeringens skrivelse ska lämnas till riksdagen inom tre månader från det att regeringen har mottagit rapporten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹⁴ Senaste lydelse 2002:1034.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet

dels att 13 § ska upphöra att gälla,

dels att 4, 9, 11 och 12 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Granskningens inriktning

4 §

Den granskning som avses i 2 § *skall* främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen *skall* främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision).

Den granskning som avses i 2 § *ska* främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen *ska* främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision).

Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får förslag lämnas om alternativa insatser för att nå avsedda resultat.

Resultatet av granskningen *skall*, om den inte avsett endast förberedande åtgärder, redovisas i en granskningsrapport.

Resultatet av granskningen *ska*, om den inte avsett endast förberedande åtgärder, redovisas i en granskningsrapport.

9 §

Granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen enligt 2 § 1 och 3–7 *skall* lämnas till *regeringen*.

Granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen enligt 2 § 1 och 3–7 *ska* lämnas till *riksdagen*.

11 §

Revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten *skall* lämnas till *regeringen* och *riksdagen*. Berättelsen *skall* lämnas senast en månad efter den dag då årsredovisningen lämnats till *riksdagen*.

Revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten *ska* lämnas till *regeringen* och *riksdagens finansutskott*. Berättelsen *ska* lämnas senast en månad efter den dag då årsredovisningen lämnats till *riksdagen*.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

12 §

De viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen *skall* samlas i en årlig rapport. Den årliga rapporten *skall* lämnas till *regeringen och* riksdagen.

De viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen *ska* samlas i en årlig rapport. Den årliga rapporten *ska* lämnas till riksdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

dels att 6, 7 och 13 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 2, 4, 5, 9, 11, 12, 15, 17 och 22 §§ samt rubriken närmast före 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny bestämmelse, 4 a §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹⁵

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer. En av riksrevisorerna svarar för den administrativa ledningen av myndigheten.

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer. En av riksrevisorerna *är riksrevisor med administrativt ansvar och svarar för den administrativa ledningen av myndigheten.*

Om riksrevisorn med administrativt ansvar är förhindrad att fatta beslut i en fråga som denne ska besluta om, och beslutet är brådsakande, får i första hand den riksrevisor som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand den riksrevisor som är äldst, fatta beslut i frågan.

Vid Riksrevisionen finns också *en styrelse.*

Vid Riksrevisionen finns också *Riksrevisionens parlamentariska råd.*

I 8 kap. 12 och 14 §§ riksdagsordningen finns bestämmelser om val av riksrevisorer och *styrelse.*

I 8 kap. 12 och 14 §§ riksdagsordningen finns bestämmelser om val av riksrevisorer och *Riksrevisionens parlamentariska råd.*

Riksrevisorerna

4 §¹⁶

Riksrevisorerna beslutar gemensamt om fördelningen av granskningsområden mellan sig.

Riksrevisorerna beslutar inom sina respektive granskningsområden vilken huvudsaklig inriktning granskningen *skall* ha. De *skall* dessförinnan samråda med varandra.

Riksrevisorerna beslutar inom sina respektive granskningsområden vilken huvudsaklig inriktning granskningen *ska* ha. De *ska* dessförinnan samråda med varandra.

Riksrevisorerna beslutar var för sig i sina granskningsärenden. En riksrevisor får uppdra åt en tjänsteman vid Riksrevisionen att i riksrevisorns ställe avgöra granskningsärenden.

¹⁵ Senaste lydelse 2003:359.

¹⁶ Senaste lydelse 2007:88.

Nuvarande lydelse

Riksrevisorernas beslut om granskningens huvudsakliga inriktning *skall* redovisas i en granskningsplan.

Av 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. framgår att de viktigaste *granskningsärendena skall* samlas i en årlig rapport. Den rapporten beslutar riksrevisorerna gemensamt.

Föreslagen lydelse

Riksrevisorernas beslut om granskningens huvudsakliga inriktning *ska* redovisas i en granskningsplan.

Av 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. framgår att de viktigaste *iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen ska* samlas i en årlig rapport. Den rapporten beslutar riksrevisorerna gemensamt.

4 a §

Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om förslag till anslag för Riksrevisionen på statsbudgeten. Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar även om årsredovisningen för Riksrevisionen.

5 §¹⁷

Riksrevisorerna beslutar gemensamt om verksamhetens organisation, arbetsordning samt de ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter som *skall* gälla för den egna verksamheten och som inte *skall* beslutas av riksdagsförvaltningen enligt 2 § första stycket 2 och 7 lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen eller av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Enligt förutsättningar som anges i 6 § första stycket 2 och 3 lagen (1994:260) om offentlig anställning får *riksrevisorerna gemensamt* i särskilda fall besluta att endast svenska medborgare får vara anställda inom Riksrevisionen.

Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om verksamhetens organisation, arbetsordning samt de ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter som *ska* gälla för den egna verksamheten och som inte *ska* beslutas av riksdagsförvaltningen enligt 2 § första stycket 2 och 7 lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen eller av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Enligt förutsättningar som anges i 6 § första stycket 2 och 3 lagen (1994:260) om offentlig anställning får *riksrevisorn med administrativt ansvar* i särskilda fall besluta att endast svenska medborgare får vara anställda inom Riksrevisionen.

9 §

Vid sammanträde med riksrevisorerna förs ordet av *den riksrevisor som svarar för den administrativa*

Vid sammanträde med riksrevisorerna förs ordet av *riksrevisorn med administrativt ansvar*. Om han eller

¹⁷ Senaste lydelse 2007:88.

Nuvarande lydelse

ledningen av Riksrevisionen. Om han eller hon inte är närvarande vid sammanträdet, förs ordet i första hand av den som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand av den som är äldst.

Som riksrevisorernas mening gäller den som två enar sig om eller, vid lika röstetal, ordförandens mening.

Endast den som är riksrevisor har rätt att få avvikande mening antecknad.

Styrelsen

Styrelsen följer granskningsverksamheten.

Styrelsen beslutar om

1. *framställningar och redogörelser till riksdagen med anledning av riksrevisorernas beslut i granskningsärenden avseende effektivitetsrevisionen och den årliga rapporten samt revisionsberättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond,*

2. *yttranden till riksrevisorerna över granskningsplan, och*

3. *årsredovisning och förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen.*

Innan styrelsen beslutar om förslag till anslag på statsbudgeten skall den inhämta riksdagsförvaltningens yttrande över förslaget.

Föreslagen lydelse

hon inte är närvarande vid sammanträdet, förs ordet i första hand av den som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand av den som är äldst.

Riksrevisionens parlamentariska råd

11 §

Riksrevisionens parlamentariska råd följer granskningsverksamheten.

Det parlamentariska rådet ska verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet.

12 §¹⁸

Riksrevisorerna ska för Riksrevisionens parlamentariska råd redovisa arbetet i de viktigaste granskningsarna och hur granskningsplanen följs.

Innan ett beslut enligt 4 a § om förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen fattas ska riksrevisorn med administrativt ansvar redogöra för förslaget för Riksrevisionens parlamentariska råd.

Personalansvarsnämnd

15 §

Vid Riksrevisionen *skall* det finnas en personalansvarsnämnd med *den riksrevisor som har det administrativa ledningsansvaret* som ordförande. Nämnden *skall* därutöver bestå av, förutom personalföreträdarna, de

Vid Riksrevisionen *ska* det finnas en personalansvarsnämnd med *riksrevisorn med administrativt ansvar* som ordförande. Nämnden *ska* därutöver bestå av, förutom personalföreträdarna, de ledamöter som myn-

¹⁸ Senaste lydelse 2006:1003.

Nuvarande lydelse

ledamöter som myndigheten utser. Följande frågor *skall* prövas av personalansvarsnämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,
2. disciplinansvar,
3. åtalsanmälan, och
4. avstängning.

Föreslagen lydelse

digheten utser. Följande frågor *ska* prövas av personalansvarsnämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,
2. disciplinansvar,
3. åtalsanmälan, och
4. avstängning.

Ersättningar

17 §

Föreskrifter om arvoden till ledamöterna *och suppleanterna i styrelsen* finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Under resor och förrättningar som ledamöterna *och suppleanterna* gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning *skall* ledamöternas *och suppleanternas* bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

Föreskrifter om arvoden till ledamöterna *i Riksrevisionens parlamentariska råd* finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Under resor och förrättningar som ledamöterna gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning *ska* ledamöternas bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

22 §¹⁹

Riksrevisionen *skall* bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen har beslutat.

Riksrevisionen *ska* bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen har beslutat. *Inriktningen av det internationella utvecklingssamarbetet ska beslutas av Riksrevisionen efter samråd med Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).*

Riksrevisionen får även i övrigt inom sitt verksamhetsområde utföra uppdrag och tillhandahålla tjänster på det internationella området.

Riksrevisionen får ta betalt för sådana uppdrag och tjänster som avses i andra stycket. Riksrevisionen bestämmer avgifternas storlek.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹⁹ Senaste lydelse 2006:1003.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*²⁰

Föreslagen lydelse

2 §

Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten avseende riksdagen och dess myndigheter m.m., dock inte för Riksrevisionen,

2. meddela föreskrifter för utarbetandet av förslag till anslag på statsbudgeten för riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken samt meddela sådana ekonomiadministrativa föreskrifter i övrigt för riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken och Riksrevisionen som inte ska meddelas av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen,

3. *ytra sig över Riksrevisionens förslag till anslag på statsbudgeten* och upprätta en sammanställning för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statsbudgeten,

3. upprätta en sammanställning för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statsbudgeten,

4. handlägga frågor dels om arvoden och ersättningar till riksdagens ledamöter och till Sveriges företrädare i Europaparlamentet, dels om pensioner och andra förmåner till ledamöterna och deras efterlevande samt till företrädarna och deras efterlevande,

5. svara för frågor om löner och ersättningar till arbetstagare hos riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken, Riksrevisionen och Riksdagens ombudsmän samt svara för frågor angående pensioner och andra förmåner till dessa arbetstagare och deras efterlevande,

6. ingå centrala kollektivavtal samt i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter enligt dessa när det gäller riksdagen och dess myndigheter samt företräda riksdagen och dess myndigheter som arbetsgivare i arbetstvister rörande kollektivavtal som har slutits av riksdagsförvaltningen samt

7. meddela de föreskrifter som behövs för tillämpningen av centrala kollektivavtal som riksdagsförvaltningen ingått, samt personaladministrativa föreskrifter i övrigt för riksdagen och dess myndigheter utom Riksrevisionen.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens myndigheter tillfälle att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

Riksdagsförvaltningen får till envar av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för myndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

²⁰ Lydelse enligt framst. 2009/10:RS1.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Häri genom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen

dels att tilläggsbestämmelsen 8.14.1 ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 8 §, 8 kap. 12 och 14 §§, 9 kap. 4 och 8 §§ samt tilläggsbestämmelserna 3.8.5, 4.6.1, 4.6.2, 7.8.3 och 7.13.1 ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 8 a § och 4 kap. 18 a §, och två nya tilläggsbestämmelser, 3.8a.1 och 3.8a.2, samt närmast före 3 kap. 8 a § och 4 kap. 18 a § två nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

8 §¹

Riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken, Riksdagens ombudsmän, *styrelsen i Riksrevisionen* samt riksrevisorerna får göra framställningar hos riksdagen i frågor som rör organets kompetens, organisation, personal eller verksamhetsformer.

Riksdagen får föreskriva att Riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken, Riksdagens ombudsmän *och styrelsen i Riksrevisionen* även i andra fall får göra framställningar hos riksdagen.

Särskilda bestämmelser om redogörelser till riksdagen från ett riksdagsorgan finns i lag.

Vad som sägs i första stycket gäller också var och en av riksrevisorerna i Riksrevisionen. Ytterligare föreskrifter om sådana framställningar finns i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

Riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken, Riksdagens ombudsmän samt riksrevisorerna får göra framställningar hos riksdagen i frågor som rör organets kompetens, organisation, personal eller verksamhetsformer.

Riksdagen får föreskriva att riksdagsstyrelsen, fullmäktige och direktionen i Riksbanken *och* Riksdagens ombudsmän även i andra fall får göra framställningar hos riksdagen.

3.8.5²

Riksrevisionens styrelse får göra framställningar hos riksdagen med anledning av riksrevisorernas beslut i granskningsärenden avseende effektivitetsrevisionen och den årliga rapporten samt revisionsbe-

Var och en av riksrevisorerna får till riksdagen lämna redogörelser avseende revisionsberättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

¹ Senaste lydelse 2003:180.

² Senaste lydelse 2003:180.

rättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Riksrevisorernas granskningsrapporter

8 a §

Var och en av riksrevisorerna lämnar sina granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen till riksdagen.

Riksrevisorerna lämnar den årliga rapporten med de viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen till riksdagen.

3.8a.1

En granskningsrapport och den årliga rapporten ges in till kammarkansliet. De anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att de har gjorts tillgängliga för ledamöterna i tryckt form.

3.8a.2

Den årliga rapporten lämnas som en redogörelse.

4 kap.

4.6.1³

Konstitutionsutskottet bereda ärenden om	<i>skall</i>	Konstitutionsutskottet <i>ska</i> bereda ärenden om
1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,		1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,
2. lagstiftning om radio, television och film,		2. lagstiftning om radio, television och film,
3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,		3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,
4. press- och partistöd,		4. press- och partistöd,
5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget, åtal mot riksrevisor och åtal mot ledamot av myndighetens styrelse,		5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget och åtal mot riksrevisor,
6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,		6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,

³ Senaste lydelse 2006:885.

7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,

8. den kommunala självstyrelsen samt

9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bereds av konstitutionsutskottet.

7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,

8. den kommunala självstyrelsen samt

9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.

4.6.2⁴

Finansutskottet ska bereda ärenden om

1. penning-, kredit-, valuta- och statsskuldspolitiken,

2. kredit- och fondväsendet,

3. det affärsmässiga försäkringsväsendet,

4. Riksrevisionen i den mån ärendena inte tillhör konstitutionsutskottets beredning,

5. den kommunala ekonomin,

6. statliga arbetsgivarfrågor, statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering,

7. statens egendom och upphandling i allmänhet,

8. förvaltningsekonomiska frågor i övrigt som inte rör enbart

ett visst ämnesområde samt

9. budgettekniska frågor.

Utskottet ska även granska beräkningen av statens inkomster och sammanställa statsbudgeten.

Utskottet ska även granska beräkningen av statens inkomster, sammanställa statsbudgeten och granska årsredovisning för staten.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statskuldsräntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen bereds av finansutskottet. Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statskuldsräntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska unionen bereds av finansutskottet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statskuldsräntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska unionen bereds av finansutskottet.

Beredningen av Riksrevisionens granskningsrapporter

18 a §

Talmannen ska överlämna en granskningsrapport från Riksrevisionen till det utskott vars bered-

⁴ Senaste lydelse 2009:1332.

ningsområde berörs av rapportens innehåll enligt bestämmelserna i 4 kap. 4–6 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser. Om utskottet vill inhämta information med anledning av en sådan granskningsrapport som avses i första stycket ska 11 § tillämpas.

Talmannen ska överlämna en granskningsrapport, som inte rör den verksamhet som bedrivs av riksdagens förvaltning eller en myndighet under riksdagen, till regeringen.

Regeringen ska lämna en skrivelse till riksdagen för varje granskningsrapport över effektivitetsrevisionen som talmannen lämnar till regeringen. I skrivelsen ska regeringen redovisa för riksdagen vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Om regeringen har vidtagit eller avser att vidta likartade åtgärder på grund av iakttagelserna i flera granskningsrapporter, kan dock regeringen lämna en skrivelse som omfattar flera granskningsrapporter till riksdagen.

Regeringens skrivelse ska lämnas till riksdagen inom fyra månader från det att regeringen har mottagit rapporten. Vid beräkning av fristen ska juli och augusti månader inte räknas in.

7 kap.

7.8.3⁵

Föreskrifter om suppleanter finns för riksdagsstyrelsen i tilläggsbestämmelsen 1.5.2, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 §, för Nämnden för lön till riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Utrikesnämnden i 8 kap. 8 § och för krigsdelegationen i 8 kap. 15 §.

Föreskrifter om suppleanter finns för riksdagsstyrelsen i tilläggsbestämmelsen 1.5.2, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 §, för Nämnden för lön till *riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna* i 8 kap. 5 §, för Utrikesnämnden i 8 kap. 8 §, för *Riksrevisionens parlamentariska råd* i 8 kap. 14 § och för krigsdelegationen i 8 kap. 15 §.

⁵ Senaste lydelse 2003:180.

7.13.1⁶

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 11 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisiönens *styrelse* i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

Föreskrifter om val av ordförande och vice ordförande finns för Valprövningsnämnden i 3 kap. 12 § regeringsformen och 8 kap. 2 § denna lag, för Statsrådsarvodesnämnden i 8 kap. 4 § denna lag, för Nämnden för lön till riksrevisorerna i 8 kap. 5 §, för Riksrevisiönens *parlamentariska råd* i 8 kap. 14 § och för Riksdagens överklagandenämnd i 9 kap. 5 § denna lag.

8 kap.12 §⁷

Riksdagen *skall* enligt 12 kap. 7 § regeringsformen välja tre riksrevisorer.

Riksrevisorerna väljs var för sig. Vid val med slutna sedlar tillämpas förfarandet i 1 § andra stycket. Val av riksrevisor gäller från valet eller den senare tidpunkt som riksdagen bestämmer till dess att nytt val har genomförts under sjunde året därefter och den då valde har tillträtt uppdraget. Valet *skall* emellertid aldrig gälla längre än till utgången av detta år. En riksrevisor kan inte väljas om.

En av riksrevisorerna *skall* svara för myndighetens administrativa ledning. Riksdagen bestämmer vem av riksrevisorerna som *skall* ha denna uppgift.

En riksrevisor får inte vara i konkurs, underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. En riksrevisor får inte heller inneha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som kan påverka riksrevisorns självständiga ställning.

Riksdagen *ska* enligt 13 kap. 8 § regeringsformen välja tre riksrevisorer.

Riksrevisorerna väljs var för sig. Vid val med slutna sedlar tillämpas förfarandet i 1 § andra stycket. Val av riksrevisor gäller från valet eller den senare tidpunkt som riksdagen bestämmer till dess att nytt val har genomförts under sjunde året därefter och den då valde har tillträtt uppdraget. Valet *ska* emellertid aldrig gälla längre än till utgången av detta år. En riksrevisor kan inte väljas om.

En av riksrevisorerna *ska vara riksrevisor med administrativt ansvar och* svara för myndighetens administrativa ledning. Riksdagen bestämmer vem av riksrevisorerna som *ska* ha denna uppgift.

⁶ Senaste lydelse 2003:180.

⁷ Senaste lydelse 2003:180.

14 §⁸

Riksrevisionens styrelse skall bestå av ett udda antal ledamöter, lägst elva, som väljs för riksdagens valperiod. *Riksdagen väljer för riksdagens valperiod Riksrevisionens parlamentariska råd.*

Varje partigrupp, vilken motsvarar parti som vid valet till riksdagen har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket, skall besätta en plats. Därutöver fördelas platserna i styrelsen proportionellt mellan samma partigrupper.

Rådet består av en riksdagsledamot från varje partigrupp, vilken motsvarar parti som vid valet till riksdagen har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket. Inga suppleanter ska finnas.

Riksdagen väljer bland ledamöterna en ordförande och en eller flera vice ordförande. Ordförande och varje vice ordförande väljs var för sig.

9 kap.4 §⁹

Riksdagsförvaltningen skall, när det gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten, dock inte för Riksrevisionen,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, och

4. besluta om föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

I fråga om förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen skall riksdagsförvaltningen yttra sig innan Riksrevisionen beslutar om förslaget.

Riksdagsförvaltningen ska, när det gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten, dock inte för Riksrevisionen,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, och

4. besluta om föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

8 §¹⁰

Åtal mot nedan angivna befattningshavare för ett brott, begånget i utövningen av hans eller hennes uppdrag eller tjänst får beslutas

Åtal mot nedan angivna befattningshavare för ett brott, begånget i utövningen av hans eller hennes uppdrag eller tjänst får beslutas

⁸ Senaste lydelse 2003:180.

⁹ Senaste lydelse 2003:180.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:176.

1. endast av finansutskottet när det gäller åtal mot en fullmäktig i Riksbanken eller en ledamot av Riksbankens direktion,

2. endast av konstitutionsutskottet när det gäller åtal mot en ledamot av riksdagsstyrelsen, av *styrelsen i Riksrevisionen*, av Valprövningsnämnden eller av Riksdagens överklagandenämnd eller mot en av riksdagens ombudsmän, mot en av riksrevisorerna eller mot riksdagsdirektören.

Bestämmelserna i första stycket om åtal mot en ledamot av Riksbankens direktion *skall* inte tillämpas i fråga om ett brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

1. endast av finansutskottet när det gäller tal mot en fullmäktig i Riksbanken eller en ledamot av Riksbankens direktion,

2. endast av konstitutionsutskottet när det gäller åtal mot en ledamot av riksdagsstyrelsen, av Valprövningsnämnden eller av Riksdagens överklagandenämnd eller mot en av riksdagens ombudsmän, mot en av riksrevisorerna eller mot riksdagsdirektören.

Bestämmelserna i första stycket om åtal mot en ledamot av Riksbankens direktion *ska* inte tillämpas i fråga om ett brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 3 §§ lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §¹

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<i>Organ/befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>
-------------------------	---

3. *Styrelsen i Riksrevisionen*

Ordförande:	20
-------------	----

Vice ordförande:	15
------------------	----

Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	5
---	---

Föreslagen lydelse

1 §

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska betalas enligt följande:

<i>Organ/befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>
-------------------------	---

3. *Riksrevisionens parlamentariska råd*

Ordförande:	10
-------------	----

Vice ordförande:	7,5
------------------	-----

Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	2
---	---

¹ Senaste lydelse 2003:354.

2 §²

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § samt som tjänstgörande ledamot, suppleant och tillfällig ersättare i EU-nämnden betalas särskilt arvode för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen eller

b) ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot och tjänstgörande ersättare i rådet för ledamotsnära frågor,
2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,
3. ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden,
4. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,
5. suppleant i Riksdagens överklagandenämnd,
6. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,
7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet,
8. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet,
9. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen *samt*
8. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet *samt*
9. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen.

10. *tjänstgörande suppleant i styrelsen i Riksrevisionen.*

Arvodetsbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

3 §³

För inrikes resor som företas för fullgörande av uppdrag som uppräknas i 1 eller 2 § lämnas resekostnadsersättningar och traktamente

– för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från riksdagsförvaltningen,

² Senaste lydelse 2009:1446.

³ Senaste lydelse 2005:355.

- för ledamöter *och suppleanter i styrelsen i Riksrevisionen* enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,
- för ledamöter *i Riksrevisionens parlamentariska råd* enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,
- för fullmäktige *och suppleanter* för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken,
- för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller *bestämmelserna i utlandsreseförordningen (1991:1754)*.

För utrikes resor gäller *vad riksdagsförvaltningen meddelar i tillämpningsföreskrifter*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1059) om statsbudgeten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:1059) om statsbudgeten dels att 38 och 47 §§ ska upphöra att gälla, dels att 37 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

Senast fyra månader efter budgetåret skall regeringen för riksdagen redovisa statsbudgetens preliminära utfall. Regeringen skall förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och det preliminära utfallet.

Senast den 15 april året efter budgetåret ska regeringen lämna en årsredovisning för staten till riksdagen.

Årsredovisningen ska innehålla resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys. Den ska även innehålla det slutliga utfallet på statsbudgetens inkomstitlar och anslag. Regeringen ska förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och utfallet.

I årsredovisningen ska en samlad redovisning lämnas över vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet

dels att 13 § ska upphöra att gälla,

dels att 4, 9, 11 och 12 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Den granskning som avses i 2 § *skall* främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen *skall* främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision).

Den granskning som avses i 2 § *ska* främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt men får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen *ska* främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser (effektivitetsrevision).

Effektivitetsrevisionen ska huvudsakligen inriktas på granskning av hushållning, resursutnyttjande, målpuppfyllelse och samhällsnytta. Som ett led i effektivitetsrevisionen får förslag lämnas om alternativa insatser för att nå avsedda resultat.

Resultatet av granskningen *skall*, om den inte avsett endast förberedande åtgärder, redovisas i en granskningsrapport.

Resultatet av granskningen *ska*, om den inte avsett endast förberedande åtgärder, redovisas i en granskningsrapport.

9 §

Granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen enligt 2 § 1 och 3–7 *skall* lämnas till *regeringen*.

Granskningsrapporter över effektivitetsrevisionen enligt 2 § 1 och 3–7 *ska* lämnas till *riksdagen*.

11 §

Revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten *skall* lämnas till regeringen och riksdagen. Berättelsen *skall* lämnas senast en månad efter den dag då årsredovisningen lämnats till riksdagen.

Revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten *ska* lämnas till regeringen och riksdagen. Berättelsen *ska* lämnas senast en månad efter den dag då årsredovisningen lämnats till riksdagen.

12 §

De viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen *skall* samlas i en årlig rapport. Den årliga rapporten *skall* lämnas till *regeringen och riksdagen*.

De viktigaste iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen *ska* samlas i en årlig rapport. Den årliga rapporten *ska* lämnas till riksdagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

dels att 6, 7 och 13 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 2, 4, 5, 9, 11, 12, 15, 17 och 22 §§ samt rubriken närmast före 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 a §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer. En av riksrevisorerna svarar för den administrativa ledningen av myndigheten.

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer. En av riksrevisorerna är *riksrevisor med administrativt ansvar och svarar för den administrativa ledningen av myndigheten.*

Om riksrevisorn med administrativt ansvar är förhindrad att fatta beslut i en fråga som denne ska besluta om, och beslutet är brådskande, får i första hand den riksrevisor som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand den riksrevisor som är äldst, fatta beslut i frågan.

Vid Riksrevisionen finns också en styrelse.

Vid Riksrevisionen ska också *Riksrevisionens parlamentariska råd* finnas.

I 8 kap. 12 och 14 §§ riksdagsordningen finns bestämmelser om val av riksrevisorer och *styrelse*.

I 8 kap. 12 och 14 §§ riksdagsordningen finns bestämmelser om val av riksrevisorer och *Riksrevisionens parlamentariska råd*.

4 §²

Riksrevisorerna beslutar gemensamt om fördelningen av granskningsområden mellan sig.

Riksrevisorerna beslutar inom sina respektive granskningsområden vilken huvudsaklig inriktning granskningen *skall* ha. De *skall* dessförinnan samråda med varandra.

Riksrevisorerna beslutar inom sina respektive granskningsområden vilken huvudsaklig inriktning granskningen *ska* ha. De *ska* dessförinnan samråda med varandra.

Riksrevisorerna beslutar var för sig i sina granskningsärenden. En riksrevisor får uppdra åt en tjänsteman vid Riksrevisionen att i riksrevisorns ställe avgöra granskningsärenden.

¹ Senaste lydelse 2003:359.

² Senaste lydelse 2007:88.

Riksrevisorernas beslut om granskningens huvudsakliga inriktning *skall* redovisas i en granskningsplan.

Av 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. framgår att de viktigaste *granskningsärendena skall* samlas i en årlig rapport. Den rapporten beslutar riksrevisorerna gemensamt.

Riksrevisorernas beslut om granskningens huvudsakliga inriktning *ska* redovisas i en granskningsplan.

Av 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. framgår att de viktigaste *iakttagelserna vid effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen ska* samlas i en årlig rapport. Den rapporten beslutar riksrevisorerna gemensamt.

4 a §

Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om förslag till anslag för Riksrevisionen på statsbudgeten. Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar även om årsredovisningen för Riksrevisionen.

5 §³

Riksrevisorerna beslutar gemensamt om verksamhetens organisation, arbetsordning samt de ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter som *skall* gälla för den egna verksamheten och som inte *skall* beslutas av riksdagsförvaltningen enligt 2 § första stycket 2 och 7 lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen eller av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Enligt förutsättningar som anges i 6 § första stycket 2 och 3 lagen (1994:260) om offentlig anställning får *riksrevisorerna gemensamt* i särskilda fall besluta att endast svenska medborgare får vara anställda inom Riksrevisionen.

Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om verksamhetens organisation, arbetsordning samt de ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter som *ska* gälla för den egna verksamheten och som inte *ska* beslutas av riksdagsförvaltningen enligt 2 § första stycket 2 och 7 lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen eller av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen.

Enligt förutsättningar som anges i 6 § första stycket 2 och 3 lagen (1994:260) om offentlig anställning får *riksrevisorn med administrativt ansvar* i särskilda fall besluta att endast svenska medborgare får vara anställda inom Riksrevisionen.

9 §

Vid sammanträde med riksrevisorerna förs ordet av *den riksrevisor som svarar för den administrativa ledningen av Riksrevisionen*. Om

Vid sammanträde med riksrevisorerna förs ordet av *riksrevisorn med administrativt ansvar*. Om han eller hon inte är närvarande vid samman-

³ Senaste lydelse 2007:88.

han eller hon inte är närvarande vid sammanträdet, förs ordet i första hand av den som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand av den som är äldst.

trädet, förs ordet i första hand av den som har varit riksrevisor längst tid och i andra hand av den som är äldst.

Som riksrevisorernas mening gäller den som två enar sig om eller, vid lika röstetal, ordförandens mening.

Endast den som är riksrevisor har rätt att få avvikande mening antecknad.

Styrelsen

Riksrevisionens parlamentariska råd

11 §

Styrelsen följer granskningsverksamheten.

Riksrevisionens parlamentariska råd följer granskningsverksamheten.

Det parlamentariska rådet ska verka för samråd och insyn i Riksrevisionens verksamhet.

12 §⁴

Styrelsen beslutar om

1. framställningar och redogörelser till riksdagen med anledning av riksrevisorernas beslut i granskningsärenden avseende effektivitetsrevisionen och den årliga rapporten samt revisionsberättelserna över årsredovisningen för staten, Riksbanken och Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond,

2. yttranden till riksrevisorerna över granskningsplan, och

3. årsredovisning och förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen.

Innan styrelsen beslutar om förslag till anslag på statsbudgeten skall den inhämta riksdagsförvaltningens yttrande över förslaget.

Riksrevisorerna ska för Riksrevisionens parlamentariska råd redovisa arbetet i de viktigaste granskningarna och hur granskningsplanen följs.

Innan ett beslut enligt 4 a § om förslag till anslag på statsbudgeten för Riksrevisionen fattas ska riksrevisorerna med administrativt ansvar redogöra för förslaget för Riksrevisionens parlamentariska råd.

15 §

Vid Riksrevisionen skall det finnas en personalansvarsnämnd med den riksrevisor som har det administrativa ledningsansvaret som ordförande. Nämnden skall därutöver

Vid Riksrevisionen ska det finnas en personalansvarsnämnd med riksrevisorerna med administrativt ansvar som ordförande. Nämnden ska därutöver bestå av, förutom per-

⁴ Senaste lydelse 2006:1003.

bestå av, förutom personalföreträdarna, de ledamöter som myndigheten utser. Följande frågor *skall* prövas av personalansvarsnämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,
2. disciplinansvar,
3. åtalansmälan, och
4. avstängning.

sonalföreträdarna, de ledamöter som myndigheten utser. Följande frågor *ska* prövas av personalansvarsnämnden:

1. skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,
2. disciplinansvar,
3. åtalansmälan, och
4. avstängning.

17 §

Föreskrifter om arvoden till ledamöterna *och suppleanterna i styrelsen* finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Under resor och förrättningar som ledamöterna *och suppleanterna* gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning *skall* ledamöternas *och suppleanternas* bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

Föreskrifter om arvoden till ledamöterna *i Riksrevisionens parlamentariska råd* finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Under resor och förrättningar som ledamöterna gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning *ska* ledamöternas bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

22 §

Riksrevisionen *skall* bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen har beslutat.

Riksrevisionen får även i övrigt inom sitt verksamhetsområde utföra uppdrag och tillhandahålla tjänster på det internationella området.

Riksrevisionen får ta betalt för sådana uppdrag och tjänster som avses i andra stycket. Riksrevisionen bestämmer avgifternas storlek.

Riksrevisionen *ska* bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen har beslutat. *Inriktningen av det internationella utvecklingssamarbetet ska beslutas av Riksrevisionen efter samråd med Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).*

Lag (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statsbudgeten avseende riksdagen och dess myndigheter m.m., dock inte för Riksrevisionen,

2. meddela föreskrifter för utarbetandet av förslag till anslag på statsbudgeten för riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken samt meddela sådana ekonomiadministrativa föreskrifter i övrigt för riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken och Riksrevisionen som inte ska meddelas av riksdagsstyrelsen enligt 41 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen,

3. *ytra sig över Riksrevisionens förslag till anslag på statsbudgeten och upprätta en sammanställning för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statsbudgeten,*

3. upprätta en sammanställning för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statsbudgeten,

4. handlägga frågor om ekonomiska förmåner enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter respektive den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

5. svara för frågor om löner och ersättningar till arbetstagare hos riksdagen och dess myndigheter utom Riksbanken, Riksrevisionen och Riksdagens ombudsmän samt svara för frågor angående pensioner och andra förmåner till dessa arbetstagare och deras efterlevande,

6. ingå centrala kollektivavtal samt i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter enligt dessa när det gäller riksdagen och dess myndigheter samt företräda riksdagen och dess myndigheter som arbetsgivare i arbetstvister rörande kollektivavtal som har slutits av riksdagsförvaltningen samt

7. meddela de föreskrifter som behövs för tillämpningen av centrala kollektivavtal som riksdagsförvaltningen ingått, samt personaladministrativa föreskrifter i övrigt för riksdagen och dess myndigheter utom Riksrevisionen.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens myndigheter tillfälle att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

¹ Senaste lydelse 2009:1588.

Riksdagsförvaltningen får till envar av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för myndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

BILAGA 4

Finansutskottets yttrande 2009/10:FiU3y

Uppföljning av riksrevisionsreformen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över riksdagsstyrelsens framställning 2009/10:RS4 Uppföljning av Riksrevisionsreformen.

Fyra motioner har väckts med anledning av framställningen (m, c, fp).

Det har nu gått sju år sedan riksrevisionsreformen. Med några års perspektiv på den nya ordningen och den nya myndigheten Riksrevisionen kan finansutskottet konstatera att mycket har fungerat bra och enligt intentionerna med reformen. Samtidigt finns det ett antal områden där förbättringar bör ske. Finansutskottet är i allt väsentligt positivt till det förslag som har utarbetats av Riksrevisionsutredningen och som riksdagsstyrelsen ställer sig bakom. Dock har finansutskottet synpunkter på några delar av styrelsens förslag.

För att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser från regeringens sida med anledning av granskningarna bör enligt finansutskottet tidsgränsen för skrivelserna förlängas något.

Finansutskottet delar riksdagsstyrelsens uppfattning att effektivitetsrevisionen i större utsträckning bör riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Finansutskottet vill framhålla att förtydligandet i revisionslagens inriktningsparagraf (4 §) bör ses som en betoning av effektivitetsrevisionens bredd snarare än att den skulle utgöra en insnävning av densamma.

Finansutskottet ställer sig tveksamt till riksdagsstyrelsens förslag om att överväga en sammanslagning av den årliga rapporten och Riksrevisionens uppföljningsrapport. När det gäller styrelsens förslag om att tidigarelägga den årliga rapporten bör hänsyn tas till att iakttagelserna från den årliga revisionen ska kunna komma med.

Slutligen har finansutskottet vissa smärre synpunkter på riksdagsstyrelsens förslag om redovisningen av de administrativa kostnaderna i Riksrevisionens internationella verksamhet och på hanteringen av årsredovisningen för staten.

Motionerna avstyrks i de delar som finansutskottet behandlar. Finansutskottet berör samtliga motionsyrkanden utom frågan om inrättande av ett revisionsutskott i riksdagen.

Utskottets överväganden

Riksrevisionsutredningen och riksdagsstyrelsens framställning

Riksdagsstyrelsen beslutade den 18 april 2007 att tillkalla en parlamentarisk utredning med uppdrag att följa upp den reformering av den statliga revisionen som genomfördes 2003. Riksdagsstyrelsen mottog Riksrevisionsutredningens delbetänkande 2008/09:URF1 Uppföljning av Riksrevisionsreformen och slutbetänkande 2008/09:URF3 Uppföljning av Riksrevisionsreformen II i november 2008 respektive maj 2009. Styrelsen har remissbehandlat betänkandena. Remissvaren och remissammanställningar finns tillgängliga hos riksdagsförvaltningen (dnr 039-2659-2008/09 och 019-771-2008/09).

Riksdagsstyrelsen ställer sig i framställningen bakom förslagen i Riksrevisionsutredningens båda betänkanden. Ställningstagandet innebär att styrelsen också ställer sig bakom utredningens motiveringar till lagändringar och bedömningar i övrigt. Fyra enskilda motioner (m, c, fp) har väckts med anledning av framställningen.

Av utredningens förslag följer att arbetsinsatsen för ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd (se nedan) kan förväntas bli mindre omfattande än för ledamöterna av Riksrevisionens nuvarande styrelse. Riksdagsstyrelsen föreslår därför en komplettering till utredningens förslag om arvode till ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd, som innebär ändringar i arvodeslagen (1989:185).

Vidare föreslår riksdagsstyrelsen några smärre lagtekniska justeringar. Det gäller bl.a. utredningens förslag om att det i 37 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska anges att årsredovisningen för staten ska innehålla statsbudgetens slutliga utfall. Regeringen ska förklara väsentliga skillnader mellan budgeterade belopp och utfallet. Eftersom det är det slutliga utfallet som redovisas bör den nuvarande hänvisningen till det preliminära utfallet utgå. Vidare görs en lagteknisk justering mot bakgrund av utredningens förslag i slutbetänkandet att revisionsberättelsen över årsredovisningen för staten ska lämnas till finansutskottet och inte till riksdagen. Justeringen innebär att tillägsbestämmelse 3.8.5 i riksdagsordningen ändras jämfört med utredningens förslag.

Riksdagsstyrelsen föreslår att samtliga förslag ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Övergripande om förslaget

Framställningen

Utredningens förslag i betänkande 2008/09:URF1, som riksdagsstyrelsen ställer sig bakom, innehåller följande huvudpunkter:

- En entydig besluts- och hanteringsordning bör skapas för Riksrevisionens effektivitetsgranskningar för att åstadkomma ökad tydlighet och transparens. Därför bör riksdagen och utskotten ges huvudansvaret för att ta ställning till dessa granskningar.
- Riksrevisionen, som är en myndighet under riksdagen, bör lämna sina effektivitetsgranskningar direkt till riksdagen som svarar för att de lämnas vidare till regeringen för yttrande.
- Regeringen ska senast inom tre månader redogöra för riksdagen vilka åtgärder man vidtagit eller ämnar vidta med anledning av en granskningsrapport. Redogörelsen ska lämnas i en särskild skrivelse för varje effektivitetsgranskning.
- Styrelsen vid Riksrevisionen avskaffas i sin nuvarande form och ersätts med ett insynsråd kallat Riksrevisionens parlamentariska råd. Rådets uppgift blir att ge riksdagen insyn i Riksrevisionens verksamhet samt att fungera som ett samrådsorgan mellan riksdagen och riksrevisorerna. Rådet får inga beslutande uppgifter. Det väljs av riksdagen och består av en representant för varje partigrupp i riksdagen.
- Den av riksrevisorerna som ska svara för den administrativa ledningen bör få ett utökat administrativt ansvar och benämnas riksrevisor med administrativt ansvar. Det utökade ansvaret innebär att beslutanderätten över verksamhetens organisation, arbetsordning, ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter samt myndighetens anslagsframställning förs över till riksrevisorn med administrativt ansvar. Denna riksrevisor blir således ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor. Inom sina granskningsområden och i de enskilda granskningsärendena ska riksrevisorerna även fortsättningsvis besluta var för sig.

Utredningens förslag i betänkande 2008/09:URF3 innehåller följande huvudpunkter:

- Effektivitetsrevisionens inriktning förtydligas i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet. Effektivitetsrevisionens huvudinriktning ska vara granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Riksrevisionen bör även kunna lämna förslag om alternativa åtgärder för att uppnå målen för den granskade verksamheten, t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller omfördelning av resurser eller verksamheter mellan myndigheter.
- Utredningen lägger inga förslag till förändringar när det gäller den årliga revisionen utan anser att myndigheterna även i framtiden bör betala för sin revision.

- Den nuvarande ordningen med ett särskilt anslag för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bör behållas, men kraven på samordning med det svenska utvecklingssamarbetet i övrigt och särredovisning av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Bedömningen av om utvecklingssamarbetets inriktning är i linje med svenska prioriteringar bör göras av Riksrevisionen efter samråd med Sida.
- Erfarenheterna av det vetenskapliga rådets verksamhet är i huvudsak positiva. Rådets verksamhet bör dock regelbundet följas upp, och resultatet av dess diskussioner och verksamhet bör bli mer lättillgängligt och spridas på ett systematiskt sätt.
- Riksrevisionens årliga rapport fyller en viktig funktion genom att den översiktligt redovisar de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det gångna året. Det vore mer ändamålsenligt om den årliga rapporten fortsättningsvis lades fram i mars eller april.
- Årsredovisning för staten bör lämnas till riksdagen senast den 15 april, och Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen bör lämnas direkt till finansutskottet i stället för till riksdagen.

Motionerna

I motion 2009/10:K5 framhåller Anne-Marie Pålsson m.fl. (m, c) att Riksrevisionens uppdrag inte bör snävas in utan att den nuvarande formuleringen i 4 § revisionslagen om Riksrevisionens mandat bör behållas. Motionärerna anser inte att effektivitetsgranskningen ska begränsas till att huvudsakligen gälla de ekonomiska aspekterna med ett tillbakasettande av granskningen av regelefterlevnad. Om det i Riksrevisionens uppdrag inte ska ligga att granska regelefterlevnad, vilket organ ska då utföra denna granskning, frågar sig motionärerna.

Anne-Marie Pålsson m.fl. (m, c) föreslår i motion 2009/10:K6 att det inrättas ett särskilt revisionsutskott enligt den modell som majoriteten av EU:s medlemsländer valt. Att fackutskotten ska sköta hanteringen av de granskningsrapporter som Riksrevisionen lämnat, vittnar enligt motionärerna om en allvarig okunnighet om vad revision innebär. Bara för att fackutskotten är något av experter på den politik som ligger inom deras ansvarsområde finns det inga garantier för att de har kompetens att bedöma revisionsfrågor. Ett revisionsutskott skulle enligt motionärerna skapa kontinuitet i kontrollfunktionen och ge förutsättningar för utskottets ledamöter och kansli att bygga upp den kompetens och erfarenhet som behövs för att granskningsarbetet ska fungera effektivt.

I motion 2009/10:K7 av Eva Flyborg (fp) föreslår motionären dels att Riksrevisionens uppdrag inte bör snävas in utan att den nuvarande formuleringen i 4 § revisionslagen bör behållas, dels att det bör inrättas ett särskilt revisionsutskott i riksdagen. Motionären anser att förslaget bör återremitteras till riksdagsstyrelsen i syfte att utveckla diskussionen i ovanstående frågor.

I motion 2009/10:K8 av Lennart Hedquist (m) framhålls att det vore fel att ge Riksrevisionen, så som föreslås i 4 § revisionslagen, en uttalad uppgift att föreslå alternativa insatser för att uppnå målen för den granskade verksamheten. En sådan uppgift ligger utanför vad som normalt bör åvila revisionen och strider mot den inarbetade ordningen. Det finns en risk för att revisorernas roll i den politiska processen ändras och att de kommer att uppfattas som aktörer i den politiska debatten, skriver motionären.

Finansutskottets övergripande ställningstagande

Det har nu gått sju år sedan riksrevisionsreformen. Med några års perspektiv på den nya ordningen och den nya myndigheten Riksrevisionen kan finansutskottet konstatera att mycket har fungerat bra och enligt intentionerna med reformen. Samtidigt finns det ett antal områden där förbättringar bör ske. Finansutskottet är i allt väsentligt positivt till det förslag som utarbetats av Riksrevisionsutredningen och som riksdagsstyrelsen ställer sig bakom. Finansutskottet välkomnar den enklare och tydligare beslutsordning som skapas genom styrelsens avskaffande och riksdagens och utskottens ökade ansvar för att ta ställning till effektivitetsgranskningarna. Att låta granskningarna gå direkt till riksdagen utan att ta omvägen via styrelsen kommer enligt finansutskottets uppfattning att effektivisera arbetsprocessen i riksdagen. Finansutskottet är också positivt till den organisatoriska förändring som innebär att en av riksrevisorerna får ett utökat administrativt ansvar. Denna förändring skapar förutsättningar för en enklare och effektivare organisation genom att tydliggöra beslutsfattande och ansvarstagande. Finansutskottet välkomnar vidare förtydligandet av effektivitetsrevisionens inriktning mot mer s.k. traditionell effektivitetsrevision. Motionerna avstyrks i de delar som finansutskottet behandlar. Finansutskottet berör inte frågan om inrättande av ett revisionsutskott i riksdagen.

Finansutskottet behandlar nedan mer ingående ett antal frågor som rör främst hanteringen av granskningsrapporterna, inklusive den årliga rapporten, och inriktningen av effektivitetsrevisionen.

Hanteringen av Riksrevisionens effektivitetsgranskningar

Framställningen

Riksdagsstyrelsens förslag innebär att riksrevisorerna ska lämna sina effektivitetsgranskningar direkt till riksdagen. Kammarkansliet svarar för att lämna dem vidare till regeringen för yttrande, och berört utskott underrättas om att granskningsrapporten inkommit. Regeringen ska därefter inom tre månader redovisa till riksdagen, i en skrivelse för varje granskningsrapport, vilka åtgärder regeringen och myndigheterna vidtagit eller planerar att vidta med anledning av granskningen. Därefter tar riksdagen ställning

till om de åtgärder som regeringen redovisat är tillräckliga. Utskottet har möjlighet att kalla till sig den ansvariga riksrevisorn för att redogöra för granskningen och för att svara på frågor. Vidare bör företrädare för regeringen och berörda myndigheter kunna kallas till utskottet för att ge sin syn på granskningen. Dessa utfrågningar kan genomföras antingen när granskningsrapporten publiceras eller efter det att regeringen lämnat sin redogörelse till riksdagen.

Regeringen bör en gång per år, i Årsredovisning för staten, återkomma till riksdagen med en summering och redovisa om och hur de åtgärder som regeringen aviserat i skrivelser till riksdagen har genomförts. Om möjligt bör även en bedömning göras av resultatet av regeringens åtgärder. Utredningen påpekar att om regeringen i en skrivelse efter tre månader uppgett att man inte avser att vidta några åtgärder med anledning av en granskningsrapport behöver regeringen inte heller återkomma i Årsredovisning för staten med någon redovisning av vilka åtgärder som vidtagits. Ärendet är i detta fall avslutat i och med att skrivelsen med anledning av granskningsrapporten har lämnats till riksdagen.

Finansutskottets ställningstagande

Beträffande riksdagsstyrelsens förslag att alla granskningsrapporter ska besvaras med en skrivelse från regeringen inom tre månader säger Finansdepartementet i sitt remissvar (vilket också citeras i framställningen):

Riksdagen har således att räkna med ett inte oväsentligt antal mycket kortfattade skrivelser i vilka regeringen endast anger att den inte, eller i vart fall inte för tillfället, avser att vidta någon åtgärd med anledning av rapporten.

Finansutskottet vill här framhålla vikten av att regeringens återrapportering med anledning av en granskning inte blir en slentrianmässig procedur som är tom på innehåll. Det är av stor betydelse att regeringen är tydlig och utförlig i sina skrivelser med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Om regeringen anger att en granskningsrapport är slutbehandlad så bör det klart framgå på vilka grunder detta görs. I den mån regeringen hänvisar till pågående eller kommande arbeten så bör i möjligaste mån en tidsram anges. Tydlighet från regeringens sida i hur man ser på ett visst granskningsärende är av stor betydelse för utskottens och riksdagens ställningstagande i enskilda granskningsärenden. Vad finansutskottet framhållit ovan gäller även för regeringens årliga summering av åtgärder med anledning av granskningarna i årsredovisningen för staten. För att inte fackutskottsprincipen ska ifrågasättas är det viktigt att finansutskottet bereder andra utskott möjlighet att yttra sig över Årsredovisning för staten. Så sker redan i dag, men övriga utskott har hittills utnyttjat denna möjlighet i mycket begränsad omfattning.

För att ge goda förutsättningar för tydliga och fullödiga svarsskrivelser från regeringens sida med anledning av granskningarna bör enligt finansutskottet tidsgränsen för skrivelserna förlängas från tre till fyra månader.

Vidare anser finansutskottet att man bör överväga, i syfte att försäkra att granskningar som lämnas under sommaren ges tillräcklig beredningstid, att exkludera en eller två semestermånader (juli och augusti) när sista svarsdatum för regeringen räknas fram.

Beredning och beslut om Riksrevisionens anslag

Framställningen

Som en följd av förslaget att avskaffa Riksrevisionens styrelse bör enligt framställningen även beslut om myndighetens anslagsframställning fattas av riksrevisorn med administrativt ansvar. Utredningen konstaterar att Riksrevisionens anslag på statsbudgeten bereds i flera olika steg. De justeringar som eventuellt skett under processen är av teknisk karaktär. Den reella prövningen kan antas ske först i finansutskottet och i riksdagen i samband med att besluten fattas om anslagen. Å andra sidan är det knappast realistiskt att i detta sena skede av budgetprocessen, då ramar fastställts för utgiftsområdena, kunna göra en omprövning av anslagens storlek, i varje fall inte en sådan som skulle kunna leda till en höjning av anslaget. Detta skulle kunna ge upphov till icke önskade återverkningar på andra anslag inom utgiftsområdet. Däremot kan uttalanden göras av mer övergripande karaktär och som kan vara vägledande för den förväntade långsiktiga utvecklingen. Ordningen med att riksdagsförvaltningen ska yttra sig över styrelsens anslagsförslag är en kvarleva från tiden med Riksdagens revisorer. De hade av naturliga skäl en ganska begränsad ekonomiadministrativ kapacitet, och en teknisk granskning av förslaget från riksdagsförvaltningens sida kunde ses som en förstärkning av den kapaciteten. Med den kapacitet och kompetens som Riksrevisionen nu har byggt upp på det ekonomiadministrativa området torde behovet av en teknisk granskning från riksdagsförvaltningens sida vara betydligt mindre, enligt utredningen. Ett visst samarbete dem emellan är ofrånkomligt eftersom det finns ett behov att samordna anslagen inom riksdagsområdet. Detta kan sannolikt hanteras informellt utan en formell reglering. Kravet på ett yttrande från riksdagsförvaltningen skulle därmed kunna slopas.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har inga invändningar mot riksdagsstyrelsens förslag i de delar som rör beredningen och besluten om Riksrevisionens anslag. Finansutskottet ställer sig således bakom dels att beslut om anslagsframställningen fattas av riksrevisorn med administrativt ansvar, dels att kravet på yttrande från riksdagsförvaltningen slopas.

Effektivitetsrevisionens inriktning

Framställningen

Riksdagsstyrelsen anser att revisionslagens inriktningsparagraf (4 §) i och för sig är väl formulerad i sin nuvarande lydelse, men mot bakgrund av de iakttagelser, bedömningar och slutsatser som utredningen redovisat bör ett förtydligande om effektivitetsrevisionens inriktning göras i lagen.

Effektivitetsrevisionens huvudinriktning ska, enligt riksdagsstyrelsen, vara granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta. Med hushållning avses i vilken utsträckning åtgärder har vidtagits för att hålla nere kostnaderna i den granskade verksamheten, och med resursutnyttjande avses förhållandet mellan nedlagda resurser och uppnådda resultat. Med måluppfyllelse avses förhållandet mellan avsedda och uppnådda resultat.

Riksrevisionen bör även kunna lämna förslag om alternativa åtgärder för att uppnå målen för den granskade verksamheten, t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller omfördelning av resurser eller verksamheter mellan myndigheter.

Utredningen konstaterar att kartläggningar och analyser visar att Riksrevisionens effektivitetsrevision har varit av mycket skiftande karaktär. Granskningar inriktade på regelefterlevnad förefaller ha utgjort en stor andel. Betoningen av kriteriet om ansvarsutkrävande har medfört en fokusering på granskning av regelefterlevnad och styrning, vilket lett till en smalare inriktning. Den s.k. traditionella effektivitetsrevisionen – som manifesteras i granskning av hushållning, resursutnyttjande, måluppfyllelse och samhällsnytta – har samtidigt förekommit i begränsad omfattning i Riksrevisionens granskningsverksamhet.

För att fullgöra sin uppgift inom ramen för kontrollmakten bör effektivitetsrevisionen, enligt riksdagsstyrelsen, i större utsträckning riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Utifrån en analys av väsentlighet och risk bör större uppmärksamhet ägnas åt granskning av områden som ur ett principiellt eller kvantitativt perspektiv har stor betydelse i statsbudgeten. Under en mandatperiod bör de mest väsentliga delarna av varje utskottsområde föranleda granskningsinsatser. Riksdagsstyrelsen anser vidare att effektivitetsrevisionen i ökad utsträckning bör underlätta det förändringsarbete för bättre hushållning och resursutnyttjande samt ökad effektivitet som granskningsresultaten ger anledning till.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar riksdagsstyrelsens uppfattning att effektivitetsrevisionen, för att fullgöra sin uppgift inom ramen för kontrollmakten, i större utsträckning bör riktas mot breda granskningar i väsentliga samhällsfrågor. Riksdagsstyrelsen anser att utifrån en analys av väsentlighet och risk bör större uppmärksamhet ägnas åt granskningar som ur ett principiellt eller

kvantitativt perspektiv har stor betydelse i statsbudgeten. Detta är enligt finansutskottet rimligt mot bakgrund av att bedömningen ska utgå från en analys av "väsentlighet och risk". En sådan analys torde förhindra att exempelvis transfereringar som i statsbudgettermer är omfattande men i andra avseenden är okomplicerade blir överrepresenterade i granskningen.

Till skillnad från vad som framförs i motionerna K5 av Ann-Marie Pålsson m.fl. (m, c) och K7 av Eva Flyborg (fp) anser inte finansutskottet att förtydligandet i revisionslagens inriktningsparagraf (4 §) innebär en insnävning. Snarare bör förtydligandet ses som en betoning av att effektivitetsrevisionen *inte* bör snävas in mot granskning av regelefterlevnad, på det sätt som utredningens kartläggning visar hittills har varit fallet i stor utsträckning.

Att det handlar om en bred form av granskning blir enligt finansutskottet tydligt om man närmare studerar de internationella riktlinjer som ligger till grund för utredningens definition av effektivitetsrevision. Enligt Intosai¹ handlar effektivitetsrevision om att granska de tre E:na: *Economy* (hushållning), *Efficiency* (resursutnyttjande) och *Effectiveness* (måluppfyllelse/samhällsnytta). De båda första begreppen, *economy* och *efficiency*, handlar om resursanvändning. Syftet med granskningar av *economy* är att pröva om kostnaderna är så låga som möjligt eller om de kan sänkas utan att detta drabbar verksamhetens omfattning och kvalitet. Frågor om *economy* kan avse enskilda myndigheters verksamheter och program men kan också omfatta åtaganden som sträcker sig över flera departementsområden. Exempel på sådana granskningar kan gälla anskaffningsfrågor och underhåll samt kostnader för lokaler och transporter. I fråga om *efficiency* är syftet inte i första hand att sänka kostnaderna utan att se om det går att få ut mer av verksamheten eller att få ett bättre resultat för pengarna. Vanligen handlar det exempelvis om att undersöka om det går att få en verksamhet snabbare utförd eller av bättre kvalitet. Det kan också handla om huruvida det går att få ut mer effekter med mindre resurskrävande insatser eller arbets sätt. Såväl övergripande som myndighetsinterna frågor kan omfattas av denna typ av granskningar.

Begreppet *effectiveness* (måluppfyllelse/samhällsnytta) tar, till skillnad från begreppen *economy* (hushållning) och *efficiency* (resursutnyttjande), inte sikte på resursåtgången. Med *effectiveness* avses förhållanden mellan mål, medel och effekter. Inom ramen för *effectiveness* är det möjligt att genomföra flera olika typer av granskningar. Det går exempelvis att granska hur en statlig reform har förberetts, vilka avsedda och icke avsedda effekter den haft, om insatsen står i konflikt med eller överlappar andra reformer och verksamheter, eller om ett visst statligt åtagande framstår som det mest ändamålsenliga i ett längre perspektiv. Man kan också undersöka i vilken mån förutsättningarna för de ursprungliga motiven för en verksamhet fortfarande har bärkraft eller om de förlorat sin

¹ De statliga revisionsmyndigheternas internationella samarbetsorganisation International Organization of Supreme Audit Institutions (Intosai) har sammanställt generella normer och riktlinjer för statlig revision: Implementation Guidelines for Performance Auditing.

aktualitet. För att man ska kunna värdera resultatet av en verksamhet krävs utöver kunskap om den granskade verksamheten även uppgifter om hur andra intressenter i samhället påverkas. Särskilt viktigt kan detta vara om en verksamhet har oönskade effekter på andra delar av samhället, exempelvis leder till miljöförstöring. Att granska effectiveness handlar inte sällan om att uppskatta eller värdera den samhällsekonomiska nyttan, dvs. summan av de samhällsekonomiska "intäkterna" från och "kostnaderna" för en verksamhet. Samtidigt är det inte alltid möjligt att beskriva sådana intäkter och kostnader i kronor och ören.

Begreppet effectiveness, som av utredningen översätts med målpuppfyllelse/samhällsnytta, är således omfattande. Finansutskottet har noterat att JO i sitt remissvar till Riksrevisionsutredningens slutbetänkande påpekat att begreppet "samhällsnytta" är oklart (det definieras inte av utredningen) och att detta förtar mycket av den precisering som de övriga tre kriterierna innebär. Finansutskottet anser att en strävan efter alltför exakta begrepp kan försvåra för revisionen att anlägga olika och som var för sig angelägna perspektiv och att beakta de komplexa samspel som råder och som måste beaktas för att rätt förstå och bedöma den mångfasetterade statliga verksamheten. Utredningen har valt att använda båda begreppen målpuppfyllelse och samhällsnytta för att ge begreppets (effectiveness) vidd en rimlig innebörd i svensk översättning. Begreppet samhällsnytta kan i det här sammanhanget förstås som samhällsekonomisk nytta eller summan av samhällsekonomiska intäkter och kostnader.

Finansutskottet har vidare inga invändningar mot riksdagsstyrelsens förslag om att Riksrevisionen även bör kunna lämna förslag om alternativa åtgärder – t.ex. omprioriteringar, förenklingar eller omfördelning av resurser – för att uppnå målen för den granskade verksamheten. Förslaget tillbakavisas i motion K8 av Lennart Hedquist (m) bl.a. mot bakgrund av att det skulle strida mot den inarbetade ordningen. Här vill finansutskottet påpeka att Riksrevisionen redan i dag lämnar rekommendationer av detta slag i samband med granskningar.

Redovisningen av de administrativa kostnaderna i Riksrevisionens internationella verksamhet

Framställningen

Riksdagsstyrelsen anser att den nuvarande ordningen med ett särskilt anslag för Riksrevisionens internationella utvecklingsarbete bör behållas men att särredovisningen av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Kravet på överskådlighet och tydlighet är enligt riksdagsstyrelsen inte uppfyllt med den nuvarande ordningen, och separationen mellan sakanslag och förvaltningsanslag upprätthålls inte på det sätt som bör ske. Riksdagsstyrelsen anser därför att förvaltningsutgifterna bör särredovisas under det aktuella anslaget, och riksdagsstyrelsen bör i anslagsdirektivet fastställa en

högsta nivå för dessa utgifter inom ramen för anslaget. Vid riksdagens årliga beredning av anslaget för Riksrevisionens internationella utvecklings-samarbete bör utrikesutskottet, som har beredningsansvaret, ange en högsta nivå för de administrativa kostnaderna. Denna nivå bör sedan återges i anslagsdirektivet för Riksrevisionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet håller med riksdagsstyrelsen såtillvida att redovisningen av de administrativa kostnaderna bör skärpas. Dock anser finansutskottet att i stället för att man i anslagsdirektivet anger en högsta nivå för de administrativa kostnaderna snarare bör göra ett förtydligande om att Riksrevisionen får förutsättas ge utrikesutskottet ett utvecklat underlag. Underlaget skulle i så fall innehålla en särredovisning av de administrativa kostnaderna för tidigare år och en bedömning av vad som kan vara rimligt kommande år, som utrikesutskottet kan använda i sin årliga beredning. Att, som riksdagsstyrelsen föreslår, utrikesutskottet skulle ange en högsta nivå för de administrativa kostnaderna skulle innebära en beredning på en väldigt detaljerad nivå, samtidigt som Riksrevisionens internationella verksamhet utgör en relativt sett liten andel av den totala biståndsbudgeten. Dessutom anser finansutskottet att förslaget om en taknivå för de administrativa kostnaderna riskerar att leda till felaktiga incitament för Riksrevisionen.

Riksrevisorernas årliga rapport och uppföljningsrapporten

Framställningen

Riksdagsstyrelsen anser att den årliga rapporten fyller en viktig funktion genom att den översiktligt redovisar de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det gångna året. Riksdagsstyrelsen föreslår, mot bakgrund av förslaget till en ny rapporteringsordning, att den årliga rapporten ska lämnas endast till riksdagen. Riksdagsstyrelsen anser att de viktigaste iakttagelserna under ett år bör ses och analyseras i ett effektivitetsperspektiv där besparingar, kostnadseffektivitet och samhällsnytta räknas in. En redovisning i den årliga rapporten av vilka effektivitetsvinster som uppnåtts till följd av revisionens iakttagelser vore en väsentlig tillgång för att bl.a. konkretisera syftet med revisionens granskningar och stärka förtroendet för revisionen. Vidare anser riksdagsstyrelsen att det vore önskvärt med en nära och tydlig koppling mellan granskningsplanen och den årliga rapporten så att det klart framgår vad den årliga rapporten svarar mot. Enligt riksdagsstyrelsen vore det mer ändamålsenligt om den årliga rapporten fortsättningsvis lades fram i mars eller april.

Riksrevisionen lämnar alltsedan 2007 en s.k. uppföljningsrapport till finansutskottet. I rapporten redovisas regeringens och riksdagens behandling av granskningarna, en fördjupad uppföljning av utvalda granskningar och behandlingen av den årliga revisionens invändningar i revisionsberättelser. Syftet är att belysa vad som hänt med anledning av granskningsrapporterna och invändningarna. Rapporten, som formellt inte är ett riksdagsärende, utgör ett underlag i finansutskottets beredning av Riksrevisionens årsredovisning. Riksdagsstyrelsen anser att en sammanläggning av den årliga rapporten med Riksrevisionens uppföljningsrapport bör övervägas. Detta skulle förtydliga Riksrevisionens årliga rapportering och möjliggöra en samtidig behandling av kort- och långsiktiga analyser av revisionens iakttagelser och resultat.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har inget att invända mot att den årliga rapporten lämnas endast till riksdagen. Vidare anser finansutskottet att en tydligare koppling mellan den årliga rapporten och granskningsplanen vore välkommen.

Finansutskottet ställer sig dock tveksamt till riksdagsstyrelsens förslag om att överväga en sammanslagning av den årliga rapporten och Riksrevisionens uppföljningsrapport. De två rapporterna har, åtminstone hittills, haft helt olika syften. Den årliga rapporten ska översiktligt redovisa de viktigaste iakttagelserna från revisionen under det gångna året. Uppföljningsrapporten är å andra sidan tänkt att ge riksdagen underlag för att bedöma Riksrevisionens *resultat*, dvs. om granskningen har bidragit till en bättre statlig verksamhet. Rapporten har tagits fram som ett svar på finansutskottets önskemål om att utveckla underlaget i samband med beredningen av Riksrevisionens årsredovisning.

Samtidigt skriver riksdagsstyrelsen om den årliga rapportens innehåll:

En redovisning i den årliga rapporten av vilka effektivitetsvinster som uppnåtts till följd av revisionens iakttagelser vore en väsentlig tillgång för att bl.a. konkretisera syftet med revisionens granskningar och stärka förtroendet för revisionen.

Givet att den årliga rapportens innehåll utvecklas till att även omfatta effektivitetsvinster till följd av revisionens iakttagelser skulle det syfte som ligger till grund för uppföljningsrapporten möjligen kunna tillgodoses genom den årliga rapporten. Att då dessutom ha en uppföljningsrapport skulle i det perspektivet framstå som överflödigt. Redogörelsen för effektivitetsvinster skulle dock inte kunna begränsas till det senaste årets granskningar, eftersom erfarenheter från de hittills publicerade uppföljningsrapporterna visar att mer påtagliga effekter av granskningarna (inte bara vidtagna eller planerade åtgärder) kan spåras först efter flera år.

Riksdagsstyrelsen anser också att det vore mer ändamålsenligt om Riksrevisionens årliga rapport fortsättningsvis lades fram i mars eller april i stället för i juni som i dag. Finansutskottet har noterat att Riksrevisionen i sitt remissvar på slutbetänkandet angett att det främsta skälet till att den

Årliga rapporten publiceras under den senare delen av våren är att de ska hinna få med resultaten från den årliga revisionen föregående år. Också Finansdepartementet uppger i sitt remissvar att om en årlig rapport överlämnas till riksdagen i mars eller april är det inte möjligt för Riksrevisionen att fullt ut beakta resultatet av granskningen av myndigheternas årsredovisningar. Beträffande tidpunkten för publicering vill finansutskottet framhålla att regeringen i Årsredovisning för staten, som läggs fram i mitten av april, redovisar vilka myndigheter som fått en invändning i den årliga revisionen. Därmed bör det också vara möjligt för Riksrevisionen att i en årlig rapport, som läggs fram i april, om än inte i mars, kommentera resultaten från den årliga revisionen.

Hanteringen av Årsredovisning för staten

Framställningen

Årsredovisning för staten bör lämnas till riksdagen senast den 15 april, och Riksrevisionens revisionsberättelse över årsredovisningen bör lämnas direkt till finansutskottet i stället för till riksdagen. Av detta följer att möjligheten att väcka motioner med anledning av revisionsberättelsen bortfaller. Den möjligheten har aldrig utnyttjats. Innebörden av förslaget är att hanteringsprocessen kan förkortas och att debatt och beslut med anledning av Årsredovisning för staten med största sannolikhet alltid kommer att hinnas med under riksdagens vårsession.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har inget att invända mot förslaget att revisionsberättelsen över Årsredovisning för staten lämnas direkt till finansutskottet i det avseendet att detta innebär en tydligare och enklare hanteringsprocess. Att motionsrätten avskaffas på revisionsberättelsen kan också tyckas oproblematiskt mot bakgrund av att möjligheten aldrig utnyttjats sedan införandet 2004. Att inga motioner väckts ska dock ses mot bakgrund av att revisionsberättelserna hittills varit utan anmärkning.

I detta sammanhang bör nämnas att budgetlagsutredningen nyligen har lämnat sitt slutbetänkande, där man bl.a. lämnar förslag om en utvecklad redogörelse i budgetlagen för vad årsredovisningen för staten ska innehålla. Normeringen av årsredovisningens innehåll, som budgetlagsutredningen föreslår, ska ses bl.a. mot bakgrund av att Riksrevisionen i flera sammanhang uttryckt att det är principiellt tveksamt att regeringen, och inte riksdagen, beslutar om utformningen av årsredovisningen. Givet att budgetlagsutredningens förslag går igenom kommer Riksrevisionens revisionsberättelse över Årsredovisning för staten följaktligen också att bli mer innehållsrik. Detta, tillsammans med risken för att det vid något framtida

tillfälle kan komma att lämnas en ören revisionsberättelse, skulle enligt finansutskottet tala för att motionsrätten på revisionsberättelsen borde behållas.

Stockholm den 23 mars 2010

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m), Christina Zedell (s) och Gunnar André (fp).